

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Kontakt bladet

for hjem, skole
og erhverv
udsendt af Gladsaxe
kommunes skolevæsen
Nr. 29 . December 1970

Indhold

Gave fra D. Bugge Lotensen

Jyderup

DANSK SKOLEMUSEUM

Rådhusstræde 6

DK-1466 København K

Enghavegård ved Terslev	1	<i>Kontaktbladets redaktionskomité: Irving Alslund, Stengårds Allé 179, Søborg. Hans Timmermann, Breumvej 42, Herlev.</i>
Den pædagogiske situation	4	<i>Jørgen Schrøder, Skovbrynet 73, Bagsværd. Inger Schaldemose, Ibsvej 50, Bagsværd. Claus Westh, Kulsvierparken 35, Lyngby.</i>
Var børnene forandrede?	12	<i>Erik Smidth, Værebrovej 136, III, Bagsværd. Aage Rasmussen, Duevej 1, Allerød.</i>
Kommer skolen os ved?	18	<i>Ansvarshavende redaktør: Skoleinspektør Thorkild Hansen.</i>
Forældrene inddrages nu i trivselundersøgelsen	20	<i>Bladets adresse er: Skolevæsenets kontor, Søhuse 14, Bagsværd.</i>
Experimentgymnasium	22	<i>Omslagets linoleumssnit er udført af Kim Munck, Lundevang skole.</i>
Nye inspektører	38	
Fritidslokale	40	<i>Fotos er leveret af Bagsværd Fototeknik, F. Bornkessel, Palle Hestbech og Carl Erik Sundstrøm.</i>
Søborg skole	42	<i>Tegninger og lay-out: Erik P. Christensen.</i>
Forældrestudiekreds	44	<i>Klicheer: Illu Grafia.</i>
Strukturudvalget	46	<i>Maskinsats: Helge Pedersen.</i>
Ferier og fridage	50	<i>Tryk: Søborg Bogtrykkeri.</i>

Enghavegård ved Terslev

Tage Andersen

I en 3. klasse på én af kommunens skoler blev der for nylig lavet en undersøgelse af, hvor mange elever der havde været på en bondegård. Af de 24 elever, der var i klassen, viste det sig, at kun 3 havde oplevet dette. Derimod var der 4 elever, der havde været i Jugoslavien, og 2 der havde været i Holland.

For mig, der er født på landet, virker dette, at landbruget for mange af børnene kun kendes gennem kommentaren, ret chokerende. Hvilken indskrænkning er det ikke i børnenes oplevelsesverden, og hvad vil det ikke betyde for forholdet mellem land og by i fremtiden?

Denne og flere andre perspektivrige betragtninger lå bag, da Gladsaxe kommune købte gården „Enghavegård“ i Terslev mellem Køge og Haslev. Nu er der skabt mulighed for, at alle kommunens elever vil kunne få den oplevelse, det er at holde en pattegris i armene, at klø en kalv i panden eller at mærke kalvens ru tunge mod fingrene.

Gården skal ikke være et museum, men i planerne for driften har man taget hensyn både til det rentable, og til at gården skal modtage besøg af skoleelever. Man vil ikke specialisere sig så stærkt, som kravet om rentabilitet ville forlange, og alligevel bliver de produktionsgrene, som gården kommer til at repræsentere, lagt til rette efter helt moderne krav, så driften indrettes til at vise de forskellige sider af dansk landbrug i dag.

I første omgang har man af pladshensyn været nødt til at begrænse besøgene til fortrinsvis at gælde skolevæsenets 3., 4. og 5. klasser, og da der endnu ikke findes overnatningsmuligheder for en hel klasse, må turene afvikles på en dag. Hvad kan så børnene opleve, når de kommer til „Enghavegård“ på ekskursion?

I de fleste tilfælde vil man i klassen have talt om bondegården inden besøget. Når man i bus ankommer til gården, vil bestyrer Reiter stå parat til at modtage klassen. Sammen kan man gå en tur rundt på gården for at se og tale om kostalden, hvor bestanden af jerseykøer tilbringer tiden, når den ikke er på marken. Til grise-stalden, hvor det vrimler med smågrise, idet avlen er lagt an på salg af pattegrise. Et udmærket udtryk for gårdens dobbelte formål som demonstrationslandbrug og som forretning, idet fedegrise ikke kan tåle den forstyrrelse, der fremkommer ved daglig klassebesøg.

Det er sikkert få børn, der vil være upåvirkede af det voldsomme indtryk på følelser og sanser ved dette besøg blandt kommende flæskestege, der jo, hvis de som her får lejlighed til det, udviser udpræget mangel på lyst til svineri.

I laden kan man se maskinparken. Her kommer alle tæt ved og får lov til at røre ved de maskiner, de er vant til at lege med i tændstikæskestørrelse. Når kornet mejetærskes, er der her god plads, og der vil med tiden kunne opstilles instruktive stande, der forklarer de enkelte om-

råder inden for landbruget, eller der vil kunne femvises specialudstillinger.

Rundturen kan fortsætte med besøg i „småtingsafdelingen“: hønsegården, dueslaget og kaninburene, hvor beboerne af disse kan placeres ikke blot som kæledyr, men også som produktionsenheder.

Til sidst kan man gå en tur over markerne, hvor man kan iagttage og få moderne dyrkningsmetoder forklaret, ligesom der her også kan blive lejlighed til at snakke om jagt og vildtpleje.

Der er nu gået et par timer, og børnene kommer ind for at spise frokost. Det sker i de nyindrettede stuer, hvor der både er plads til omklædning, til spisning og til undervisning. Efter frokosten vil der blive lejlighed til enten at gå en tur eller til at hygge sig med dyrene. Bestyreren har tænkt sig at indrette den tidligere hestestald med enkelte udvalgte dyr, som børnene kan få lov til at snakke med og til at kæle med. Her vil mange af de besøgende elever sikkert i den sidste tid, de opholder sig på gården, falde til ro med et dyr i armene.

Naturligvis vil besøgene kunne indrettes forskelligt efter hver enkelt klasses og hver enkelt lærers ønske. Nogle lærere vil sikkert gøre ekskursionen til en tur, hvor der især lægges vægt på den sociale side af opdragelsen, mens andre lærere med mere kontante arbejdsopgaver vil søge at skærpe elevernes iagttagelsesevne og satse på kontant viden om det moderne land-

brug. Atter andre vil måske benytte gården til et kortere ophold, mens de og eleverne arbejder med de rige muligheder, navnlig af historisk art, der ligger i denne egn, der er så rig på interessante kirker og pragtfulde herregårde.

Det kan håbes, at der kommer større præcision og vægtigere indhold i elevernes beskrivelse af dansk landbrug, når de har været på ekskursion til „Enghavegård“ end der er i de følgende citater fra „Koen har 4 hjørner“ af Jean Charles (Borgen 1967).

„Bien er et insekt af helikopterfamilien.“

„Hønen består af kød, hud og fjer. Uden fjer ville man kunne se huden og uden kød sjælen, ånden og kroppen. Hvis man lader en høne løbe, bliver den stående foran huset, mens de andre dyr straks skynder sig hen til vandet, som for eksempel gåsen. Man må give dem noget at spise, men ikke for meget. Ellers ville de svulme op, så deres mave revnede, og de ville ikke mere være gode at spise. Ganske tidligt om morgenen begynder hønen at lægge æg. Artige og kloge børn skulle følge dette eksempel.“

Skolevæsenets pædagogiske situ

Skolekommissionens formand Irving Alslund

På week-end-stævnet for skolenævnsmedlemmer m. v., der blev holdt på LO-skolen i Helsingør, indledte skolekommissionens formand, Irving Alslund, med et foredrag, der formede sig som en gennemgang af skolevæsenets aktuelle situation. Da en sådan oversigt må have interesse for forældrene, bringes det væsentligste i „Kontakt-bladet“.

Den udvikling, vi har været vidne til – især efter 2. verdenskrigs afslutning, har totalt forandret vilkårene for menneskene.

Den tekniske udvikling har helt ændret de ydre forhold – erhvervslivet er undergået en forandring – levevilkårene er anderledes – fritiden længere – den legemlige indsats mindre – til gengæld er den psykiske belastning større. Udviklingen har medført, at menneskers forhold til hverandre har skiftet karakter – man kan ikke råbe hverandre op – man taler i højere grad til hinanden end med hinanden.

På trods af denne udvikling er der stadig nogle, der tror, at vi skal bevare skolen, som den var. da de selv gik der.

Det er for mig en utopisk tanke, at man skulle lade børnene gå i en skole, der stiledede mod et samfund, der ikke mere eksisterer.

Professor Mogens Fog citerede fornylig en fransk forfatter, der har sagt, at „erfaring er en billet til et tog, der er kørt“. Det virker nok lidt overdrevet, men der er megen sandhed i det i sammenligning med den tid, vi lever i, når man

gang på gang erfarer, at det, der er god latin den ene dag, ikke duer dagen efter.

Derfor må vi gøre børnene „minded“ for et foranderligt samfund. Vi må lære dem selv at kunne tage stilling – selv at søge oplysning og at kunne omforme sig, kort sagt: vi må lære dem at vælge – lære dem at lære.

Vi må, og det er mindst lige så vigtigt, lære dem samarbejde – lære dem at omgås hverandre – lære dem at respektere de, der er anderledes – altså lære dem at leve med hverandre.

Derfor er vort hovedformål at holde børnene sammen. Vi er dog klare over, at der er børn, der af forskellige årsager – medfødte handicap – adfærd – miljø – har dårligere betingelser end andre. De må hjælpes, først og fremmest inden for klassen og for de – forhåbentlig også fremover – få, der ikke kan hjælpes på denne måde, må ingen midler skyes for at give dem så gode vilkår, der er menneskeligt muligt.

Hvad har vi så gjort for at bringe vor skole i stand til at opfylde disse krav?

I 1966 nedsattes et strukturudvalg, der bestod af skolenævns- og kommissionsmedlemmer, lærere, administration og repræsentanter fra erhvervslivet. I en mængde underudvalg, der som sekretærer havde konsulenter, skulle man finde frem til grundlaget for den tilvalgsskole, der blev indført med skoleåret 1969/70.

I erkendelse af vanskeligheden ved at få gennemført og godkendt fuld tilvalgsskole, dvs op-

hævelse af realksamen, udarbejdedes 2 forslag – et som ovenfor nævnt og et som gav mulighed for i tilvalgene at opnå fuld realksamen.

Dette sidste forslag godkendtes af ministeriet som forslag.

Et af udvalgene under strukturudvalget arbejdede med specialundervisningen, og i dette udvalg kom man ganske naturligt ind på problemer omkring opdelingen af børnene i begynderundervisningen.

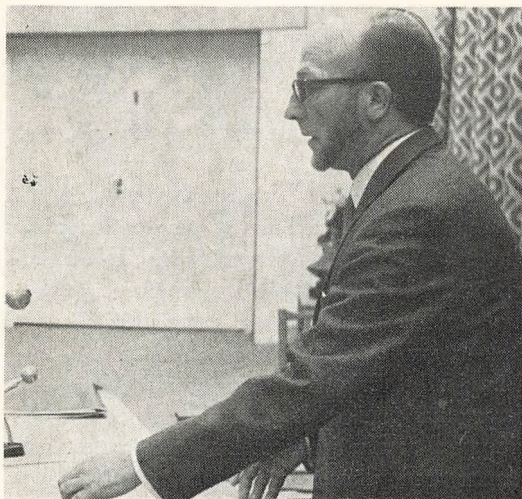
Dette resulterede i et forslag om en indskolingsordning, som blev vedtaget og nu fungerer på 3. skoleår.

Tidligere brugte vi modenhedsprøver for alle indskrevne børn for at bedømme, om de burde påbegynde skolegangen eller eventuelt anbringes i individualklasser, dvs klasser med små kvotienter. Disse klasser er sammen med modenhedsprøverne afskaffet, og alle børn begynder i normal 1. klasse.

Desværre har vi ikke kunnet dække behovet for børnehaveklasser, ja vi har endnu ikke denne institution ved alle vore skoler.

Det er et af vore store mål, ikke alene at stille alle distrikter lige, men forhåbentlig i en ikke alt for fjern fremtid at kunne dække hele behovet.

I de børnehaveklasser, der eksisterer, er der et nært samarbejde mellem børnehavelederen og den øvrige skole, specielt naturligvis med de kommende 1. klassers lærere. Med børnehaverne

er der etableret samarbejde om de børn, der skal påbegynde skolen.

Ved indskrivningen af børn til de kommende 1. klasser får alle forældre et blad, der omhandler børnenes skolestart, og der gives mulighed for, at forældrene, inden barnet begynder skolegangen, kan få en samtale med skolen. I maj/juni afholdes for de lige nævnte forældre et møde, hvor man bliver præsenteret for skolens medarbejdere og, så vidt muligt, for de lærere barnet skal have.

I de første 2 klasser af skolegangen er der for hver klasse tildelt en støttegruppelærer i 5

ugentlige timer og for 3. klasse 4 ugentlige timer.

De første 6-7 uger af skolestarten betragtes som observationsperiode, hvor såvel klasselæreren som støttelæreren er sammen i klassen i flere af timerne.

For de lige nævnte lærere arrangeres i ugen før børnene begynder et kursus, og der foregår i skolestarten konferencer med alle, der har berøring med børnene, således skolelæge, psykolog, inspektør, klasselærer, støttelærer, ligesom der foregår en livlig forældrekontakt.

I England, Sverige og Norge arbejder man med forsøg med en såkaldt „open plan school“. Princippet er, at man i et skolelandskab samler flere klasser med tilhørende antal lærere, hvor børnene så arbejder med de aktiviteter, de selv ønsker, og hvor lærerne i højere grad er rådgivere end egentlige undervisere i gammeldags forstand. Vi har i øjeblikket en sådan skole i projekt, som i forbindelse med Kennedy skole forhåbentlig står færdig til 1. august 1971. Det er meningen, at der i denne skole skal placeres 2 børnehavklasser, 2 1. klasser og 2 2. klasser.

På Kennedy skole underviser man i en 2. klasse på 2. år efter „Freinet“ system. Det er efter en fransk pædagog og går ud på, at der i hele skoletiden er 2 lærere i klassen, og at disse sammen med børnene tilrettelægger undervisningen. På et par af vore skoler forsøger man sig med en såkaldt P-fags ordning, hvilket vil sige, at

alle børnene på de mellemste klassetrin er i samme pulje med hensyn til de musiske fag og frit kan vælge, hvad de ønsker. Arbejdet i de forskellige grupper er ligeledes frit, og jeg har indtryk af, at det er blevet en stor succes hos børnene.

Det vil føre for vidt i detaljer at komme ind på tilvalgsskolen, som foreløbig omfatter 8. og 9. klassetrin.

Vore hytteture, ekskursions og lejrskolevirksomhed er meget omfattende.

Til hytteture gives et mindre tilskud, og det kan vel siges, at denne virksomhed går på klassens indre liv, altså den sociale side. Hytteturene finder fortrinsvis sted på de første klassetrin og ofte med forældrebestand.

Ekskursioner finder sted i stor udstrækning i forbindelse med den daglige undervisning, ligesom disse benyttes flittigt i forbindelse med skolernes „feature-uger“.

I modsætning til ekskursionsvirksomheden kan lejrskole kun benyttes på bestemte klassetrin.

Kommunen erhvervede for et par år siden en landsbyskole, som efter ombygning blev særdeles velegnet som lejrskole for 6. klassetrin. Skolen, der blev døbt „Dannevirkeskolen“, er beliggende ved Haderslev og benyttes hele skoleåret fra mandag til lørdag hver uge. For at tilfredsstille hele behovet for dette klassetrin, har vi måttet supplere med at leje os ind andet sted i Sønderjylland.

8. eller 9. klassetrin kan, inden for en bestemt beløbsramme, tage på lejrskole i Danmark, Sverige, Norge eller Sydslesvig i indtil 8 dage.

For 10. klasse er der ingen geografisk indskrænkning, dog skal der tages hensyn til et beløb på 550 kr. pr. elev.

Fornylig erhvervede vi en gård i Terslev ved Haslev. Vi er nu så vidt fremme med forberedelserne, at vi fra 1. oktober kan begynde at modtage børn på gården. I den første tid vil gården kun kunne benyttes til en-dages udflugter. Det er hensigten senere at udbygge den, således at der bliver mulighed for lejrskoleophold. Mens vi er udendørs, vil jeg nævne, at vi i Fedtmosen i Bagsværd har en Jernalderby – et historisk-arkæologisk center, der er meget besøgt af vore elever.

Med venskabsbyer i Norge og Sverige har der i mange år fundet en udveksling sted, og i de senere år er der yderligere kommet en udveksling i stand med venskabsbyer sydpå.

På Mørkhøj skole samt ved begge gymnasier findes fuldt udbyggede sproglaboratorier. Ved yderligere et par af folkeskolerne har vi mobile sproglaboratorier, og flere skoler har ytret ønske om at være med i denne udvikling.

På Buddinge Hovedgade er i en tidligere fabriksbygning indrettet værkstedsskole. Denne skole er *ikke* en erhvervsskole, men en skole, hvor eleverne gennemgår kursus, der omfatter forskellige erhvervsgrene – eleverne kan altså

ikke vælge et enkelt fag. Såvel piger som drenge kan vælge at få undervisning her.

På værkstedsskolen har vor *erhvervskonsulent* til huse. Erhvervskonsulentens arbejde er ikke erhvervsvejledning, men erhvervsorientering og formidling af erhvervspraktik. Der finder et meget nært samarbejde sted mellem rådgivningslærerne og erhvervskonsulenten.

Den her omtalte konsulent er tillige med konsulenterne for: læseklasserne – AV – frivillig musikundervisning og småbørnsundervisning ansat for 5 år.

For følgende fagområder arbejder 2 konsulenter for hvert område, og disse er ansat for 1 år: matematik/fysik – sprog – dansk/orientering og musiske fag.

Som tidligere nævnt er der, trods alle bestræbelser for at holde børnene sammen, nogle, der har behov for særlig anbringelse eller hjælp gennem dele af eller hele skoleforløbet.

De såkaldte læse- og regnehold hjælper børn på den enkelte skole ved i kortere eller længere perioder at støtte svagheder af faglig art, således at de i øvrigt kan følge klassen.

For de meget læseretardedede børn findes læseklasser, som fortrinsvis er placeret ved Gladsaxe og Kennedy skoler. Konsulenten for læseklasserne har til huse på Gladsaxe skole, hvor han har indrettet et værksted, der i stor udstrækning benyttes af elever og lærere.

Tidligere fandtes rundt omkring på skolerne hjælpeklasser for de svagtbegavede elever.

Efter indgående udvalgsarbejde og megen diskussion besluttedes det at oprette en central hjælpeskole. I løbet af de år, denne skole har eksisteret, er behovet for decideret hjælpeskole dalet betydeligt, og vi må i dag i højere grad betragte denne skole som behandlingssted for børn med forskellige vanskeligheder, da vel kun ca. halvdelen af børnene er egentlig svagt begavede. Skolen har knapt 100 elever.

For børn med store vanskeligheder findes en institution, hvortil disse børn kan sendes for om muligt at få rede på årsagen til problemerne.

Denne observationsskole er for tiden beliggende ved Åbenrå, hvor skolevæsenet har lejet sig ind i en af kommunelærerforeningens feriekolonier, der er ombygget til formålet, men som dog ikke er hensigtsmæssig nok.

Fra 1. august 1971 flyttes observationsskolen til bygninger ved Præstø, som opføres specielt til formålet.

Vi driver denne institution sammen med Gentofte, idet vi dog råder over 2/3 af pladserne.

Den nye skole, *Bøgestrøm skole*, får plads til 24 børn, der fordeles med 8 i hver sit hus.

Vi er klar over, at vore muligheder for at hjælpe børn med afvigelser er utilstrækkelige, og vi arbejder meget på at få gjort mere ved denne side af skolens virksomhed. På vor ønskeseddel står

bl. a. en kostskole for børn, hvis hjemmemiljø af en eller anden årsag er belastende.

Til at arbejde med specialopgaver i forbindelse med de her omtalte børn har vi en rådgivningsinstitution, der kaldes „Skolepsykologisk rådgivning“, der under sit domæne har skolepsykologer, kliniske psykologer og socialrådgivere.

En meget vigtig del af skolens virksomhed er skolebiblioteket. Der har i de senere år fundet en voldsom udbygning af denne virksomheds sted – det gælder såvel det indholds- som lokalemæssige. Tanken om at samle alle undervisningsmidler under et er i høj grad ved at være en realitet. Skolekommissionen arbejder i et udvalg, som vi meget snart vil høre nyt fra. Denne samling af bøger og AV materiel vil få navnet „mediatek“.

Lektionslængden på 50 minutter har gennem årene været genstand for megen diskussion, og det er derfor et vigtigt forsøg, der er i gang på en af vore skoler. Man forsøger sig her med 25 minutters moduler, og vi er meget spændt på, om dette forsøg kan give os et fingerpeg i retning af den rimelige lektionslængde.

Flere af vore skolegårde har i de senere år skiftet udseende samtidig med, at der er givet børnene mulighed for at være indendørs i frikvartererne. Men vi er ikke nået langt nok, og vi bestræber os for, så snart de økonomiske muligheder er til stede, at skolerne får børnevenlige skolegårde samt fritidslokaler og cafeteriaer.

Til at forestå arbejdet med børnenes fritidsaktivitet er der på 10 skoler tilknyttet fritidspædagoger. Der mangler altså endnu nogle skoler, men der arbejdes kraftigt på, at også disse får behovet dækket.

For at finde ud af, om lørdagsfriheden har skabt behov for at åbne skolerne, er der i øjeblikket en undersøgelse i gang.

Indtil for et år siden havde vi i eftermiddagstimerne en fritidsundervisning, der var stærkt besøgt. Med den nye fritidslov er denne undervisning så godt som bortfaldet. Det har undret, at der ikke har været en voldsom forældrereaktion, hvilket kunne tydes derhen, at der ikke er noget større behov. Jeg tror imidlertid, at der findes behov for denne virksomhed og håber på, at vi kan genoprette denne.

Den frivillige musikundervisning er ikke berørt af loven, og vi kan med glæde notere, at en meget stor del af vore elever deltager i den. I ballet- og rideundervisningen deltager naturligvis ikke så mange børn, men jeg er glad for, at vi har givet børnene mulighed for at dyrke disse interesser.

Sang- og musikglæden lader meget tilbage at ønske. Vi har derfor nedsat et udvalg, der skulle prøve at finde frem til, hvordan man – bredt set – får børnene til at være glade for at synge. Vi har i Gladsaxe kommune 2 kommunale gymnasier, som vel ikke på dette møde kan blive genstand for så megen opmærksomhed som

folkeskolerne. Selv om der på gymnasierne i de senere år er sket en voldsom udvikling i elevcentreret retning, er det dog min opfattelse, at overgangen fra folkeskole til gymnasium stadig er svær for mange elever, og der tabes for mange på vejen. Man kunne ønske, at valgmulighederne for gymnasiasterne var større. Vi prøvede for et par år siden at oprette en samfundslinie på Gladsaxe gymnasium, men det glippede af mangel på lærerkræfter.

Vi har været så heldige i kommunen at få placeret HF klasser ved Søborg gymnasium og Blågård seminarium.

HF står for Højere forberedelseseksamen, og det var for mange en skuffelse, at denne skoleform blev placeret under „Direktoratet for gymnasieskolerne“. Vi havde herude håbet på, at disse klasser var blevet en naturlig overbygning på tilvalgsskolen, da den jo i mange henseender bygger på samme princip.

Færdselsproblemerne omkring børnenes skolevej kommer gang på gang til debat. Selv om børnene går i skole, og dermed også til og fra, på forældrenes ansvar, skyer man fra myndighederne ingen bestræbelser for at hjælpe på løsningen af dette dilemma. Der foregår i skolen undervisning og instruktion om færdsel – der er etableret skolepatruljer – busordninger – og det er ikke få gange, der har været forhandlet med politiet om at få løst dette eller hint problem.

På et par af skolerne forsøger man sig med æn-

drede mødetider, hvilket jeg personligt ikke tror på virkningen af, selv om jeg naturligvis er interesseret i at høre, om det kan løse noget af problemet.

Vi har i skolekommissionen et udvalg i gang, der arbejder med at finde frem til, hvordan der kan skabes åbenhed i vort arbejde.

Der er naturligvis ting i en kommissions arbejde, der ikke kan offentliggøres, men konklusioner af principielle afgørelser bør vel nok komme til offentlighedens kundskab. Derved kan man forhåbentlig skabe interesse og medleven i skolens virksomhed, og det kan desuden hos elever, lærere og skolenævn give indtryk af, at der virkelig bliver bestilt noget i kommissionen.

Jeg har forsøgt her at sige noget om vort skolevæsen. Der er nok noget, jeg ikke har fået med og sikkert meget af det, jeg har omtalt, der burde være uddybet.

Skal jeg bedømme vor pædagogiske situation, ville jeg være et skarn, om jeg ikke mente, den var god, når jeg har haft medindflydelse i så mange år. Men der er dog mange ting, som ikke er løst – jeg har allerede i det foregående nævnt en hel del.

Når en kommune er i udvikling, er det en næsten umulig opgave at følge med i skolebyggeriet. Når dertil kommer, at den naturlige udvikling også på bestående skoler kræver mere plads, øges vanskelighederne yderligere. Til trods for

en kommunalbestyrelse, der har været meget rundhåndet, er der stadig behov for udvidelser. Så må vi endda være lykkelige, hvis vi kommer frelst ud af kreditstramningen med det, vi har i gang.

Lærerrationeringen er et andet stort dilemma. Det er ærgerligt kun at kunne antage 1/3 af ansøgerne, når man godt kunne bruge lige så mange til. Vikarproblemerne, som nævnsmedlemmer gang på gang af forældrene vil blive præsenteret for, hænger nøje sammen med det begrænsede antal af lærere, rationeringen giver os ret til. Selv om der har været talt om ophævelse af denne rationering, ser det ikke ud til, at der foreløbig sker noget, så meget mere som vi om et par år slet ingen lærere får, da læreruddannelsen er forlænget med et år.

Om det, der umiddelbart står for, må videreførelse af tilvalgsskolens 10. klassetrin siges at have første prioritet.

Ligeledes vil der, når trivselsundersøgelsens resultat endelig foreligger, sikkert være et og andet at tænke over og tage stilling til.

Må jeg, som min egen opfattelse, give udtryk for, at vi nok i skolevæsenet bør trække vejret og følge det op, vi har i gang. Det vil sige, at vi foreløbig ikke bør starte stort anlagte forsøg. Det skal dog ikke forstås på den måde, at vi ikke ønsker behandle initiativ fra skolerne, men det vil nok være klogt, af hensyn til resultaterne af det løbende, at holde en pause.

Var børnene forandrede - da de

Ulf Horak Rasmussen og Bodil Kamp

I tidsrummet 13. maj – 2. juni var det gjort muligt, at 8 børn fra 7. klasse samt deres to lærere på specialskolen Lundevang skole kunne komme på udvekslingsrejse til Færøerne.

Ideen med udvekslingsrejsen var et naturligt led i den form for lejrskoler, vi har haft de sidste år, og det samarbejde vi med børn og forældre havde gennemlevet:

1. Den isolerede familielejrskole på en lille ø i Limfjorden, hvor børnene måtte stå til ansvar for hinanden, mad og indkøb – med de voksnes hjælp – for herigennem at lære hinanden at kende.

2. Den udvidede familielejrskole, hvor samme gruppe børn var „Mor-Far“ for en lille første-klasse på Mørkhøj skole og her forsøgte at de havde. Her skulle de forsøge at acceptere andre, have del i ansvar, rettigheder og forpligtelser.

3. Klassens selvstændigt tilrettelagte „Kutterlejrskole“ på Øresund, hvor de tjærede, malede, tilrettelagde og sejlede gennem Øresund i en uge – resultatet af et emnearbejde om Danmark og Sverige.

Børnenes samværsform blev mere og mere selvstændig og udadvendt; og samarbejdet med 2 praktikanter fra Jonstrup seminarium, begge fra Thorshavn, gav os interessen for udvekslingsrejsen.

Derfor var det naturligt gennem et længere tidsrum, på tværs af fag og fagområder, at vi beskæftigede os med Færøerne. I samme tidsrum fik vi de endelige kontakter, og vejen for en udvekslingsrejse var en realitet.

Vi havde lange besværlige samtaler om alle de praktiske gøremål, ting vi skulle have med og mere væsentligt – turde vi overhovedet tage afsted? Turde børnene være sig selv i et fremmed land, skulle vi bo sammen to og to eller hvad? Efter endnu flere samtaler os alle indbyrdes gik det pludselig op for børnene, at den eneste mulighed var at bo alene hos en færøsk familie sammen med en jævnaldrene færøsk kammerat. Dog var ikke alle enige om dette, og en række konflikter opstod. Konflikter der er uundgåelige, såfremt man vil forsøge et direkte samtale-demokrati. Mange argumenter kom frem, men til sidst var alle børnene sikre på, at de godt kunne klare sig alene i en familie; idet de ellers ville holde sig for meget til hinanden, grundet deres usikkerhed og ængstelse ved det hele. Herved ville hver enkelt barn kunne komme i kontakt med den færøske kammerat – og den verden som Færøerne indebar. Endelig kunne vi sende et klassefoto afsted, – så man kunne se, hvem der kom.

Op kom vi med „Kronprins Frederik“ en tur på 2 døgn, og glade til var vi, at vi ikke som planlagt var kommet med fragtskibet „Blikur“, hvor vi ellers skulle have deltaget i arbejdet om-

kom hjem . . . ?

bord, med en sejltur på 3½ døgn – i stærk sø. Det var en underlig fornemmelse pludselig der på Thorshavns kaj at stå alene tilbage sammen med de færøske lærere og se alle børnene forsvinde to og to afsted i taxi – med masser af spørgsmål i sig. Vi havde været så heldige at kunne leje et lille anneks tilhørende Højskolen i Thorshavn. Det blev vort samlingssted og udgangspunkt for tilrettelæggelse, hvor såvel de danske som færøske børn til enhver tid kunne kontakte os, mødes og opholde sig. Da vi var i byen senere på dagen for personligt at møde vore skriftlige kontakter, var det ligesom om en del af den ængstelse, man havde i sig, forsvandt ved utallige „Davs“ fra ungerne, der ligefrem hjemmavant, spadserende lærte Thorshavn at kende.

Det primære ved hele opholdet var, at børnene først og fremmest skulle lære deres familie at kende, opleve den færøske hverdag og herigenem lære sig selv og andre at kende. Derfor var Thorshavn med vores familier vort udgangspunkt for alt, hvad vi foretog os. – På de ture, vi var på, med undtagelse af en 3-dages tur til en bygd, var de færøske børn med. For de flestes vedkommende havde de aldrig været de steder, hvor vi tog hen, bl. a. grundet de dårlige vejrforhold og dyre transportmidler.

Det ville være uvæsentligt at opremse alle de steder, museer, småbygder og andre seværdigheder, vi har set og oplevet, idet disse ikke er

det væsentlige, men naturligvis en del af det at opleve et land og dets natur. Da de færøske børn var med på turene, fik vi også en større kontaktflade til beboerne i de forskellige bygder. Al samfærdsel foregik pr. taxi og båd og var mange gange besværliggjort af vejr og kraftig sø.

Nogle af de store oplevelser var besøget til fuglefjeldene ved Vestmanna, fjeldturen til Kirkjubour og besøget på Nolsoy hos Niels à Botni. Niels er en meget kendt færøsk fuglekonservator. Det var en betagende oplevelse for såvel de danske som de færøske børn at møde ham. Han er en stor personlighed, en 78-årig gammel kongsbonde, der skønt selvlært betragtes som en fremragende videnskabsmand. – Her lyttede børnene i flere timer til Niels' beretninger om det nutidige og gamle Færøerne, og han havde en ufattelig forståelse af børnenes holdning til alt dette fremmede. Børnene og vi båndoptog under dette besøg interviews. Senere skal vi derigennem forsøge at uddybe de menneskelige aspekter, som Niels gav os, så vi kan se, hvad det egentlig var vi oplevede så tæt og intenst.

Midtvejs i opholdet tog vi på en 3-dages tur til Nordøerne, hvor vi privat blev indkvarteret i Leirvik, og således fik mulighed for at opleve det daglige liv i en lille fiskerbygd. På denne tur var de færøske børn ikke med – således at de færøske familier i Thorshavn ligesom fik en

lille pause – og vi fik mulighed for at være tættere på børnene. Også i Leirvik mødte vi den helt utrolige færøske gæstfrihed, der er så usædvanlig efter danske forhold. I vildtfremmede hjem blev børnene indkvarteret to og to og levede her med i det daglige liv. Som en af børnene udtrykte det i deres lille hæfte, da de færøske børn hentede os i Leirvik i Rigsombudsmandens båd for at sejle tilbage til Thorshavn: „... I dag skulle vi hjem, det var sidste dag, vi skulle være i Leirvik, båden Thorshavn skulle komme og hente os sammen med alle de andre. Vi var ellers glade for at være derovre, men i Thorshavn har vi det også godt...“

En anden af de store oplevelser var besøget i Husavik hos gamle fru Samuelson, der den dag i dag bor, som færingerne gjorde for 60–70 år siden. Her i hendes hjem fik børnene lov at spinde, arbejde med ten og spise færøsk mad. – Ja, det var forresten ejendommeligt, hvordan næsten alle børnene kunne lide de færøske specialiteter som skærpekød, spæk, tørfisk m. m. Det havde bl. a. været et af de store problemer inden afrejsen.

Den store kontaktflade, børnene fik til færingerne – dels gennem de familier, de boede hos, og dels gennem de to personligheder Niels og fru Samuelson, gav børnene en tiltrængt fornemmelse af at føle sig lige med alle de mennesker, vi mødte. Hos færingerne talte de menneskelige egenskaber meget, de rent skolemæssige

standpunkter mindre. Denne følelse af fuldstændig at blive accepteret og samtidig at kunne honorere de menneskelige krav, som vildtfremmede mennesker stillede til dem, gav børnene en enorm selvtillid – en ballast de kan tære på meget længe. – Dette var i høj grad medvirkende til, at turen lykkedes så godt. Og det var derfor, at vi lærere turde vælge Færøerne som „rejsemål“, fordi vi på forhånd vidste, at færingerne i udbredt grad har en mentalitet, der stemmer overens med den holdning, vi forsøger at indtage på Lundevang skole.

Det er tydeligt, at børnene har fået en større forståelse af den færøske folkementalitet, der er så vidt forskellig fra den danske. Dette har bl. a. fået en klar fortolkning i børnenes daglige rapporter over opholdet – en så væsentlig forskel, at vi ikke længere kunne tale om, at færingerne var danskere, selvom de taler dansk.

Disse optegnelser og skitser har foreløbig resulteret i en 100 sidet bog, som børnene selv har redigeret og trykt. Alle vore lysbilleder og film lydbånd og tegninger skal senere bearbejdes til en hultime for skolen, forældre og venner til klassen – i lighed med en vi lavede efter vor „kutterlejrskole“ – for på denne måde at viderebringe og bearbejde de indtryk, vi i så overvældende grad modtog.

Det bør også nævnes, at de færøske børn var her i København i tidsrummet 22. august – 2. september 1970, hvor vi alle i fællesskab, forældre,

børn og lærere tilrettelagde udflugter og week-ends dag for dag – udfra alle de ønsker, som de færøske børn havde udtrykt deroppe.

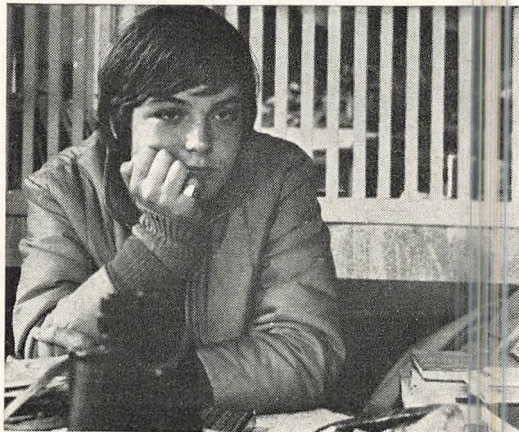
I København var det ejendommeligt at se det modsætningsforhold, der opstod mellem de færøske og danske børn. Næsten alt for hurtigt kom det frem, hvor kompliceret den københavnske hverdag er i forhold til det miljø, de færøske børn var vant til at leve i, og som vore børn oplevede så intenst. Vi oplevede, hvor forskellige krav der stilles for, at man kan fungere i det forholdsvis enkle samfundsmønster på Færøerne, og så i det komplicerede københavnske. I det færøske samfund er der stadig mulighed for, at alle kan trives og føle sig godt tilpas ved at leve med det, man har i sig – en mulighed der er stærkt indskrænket i det store bymiljø.

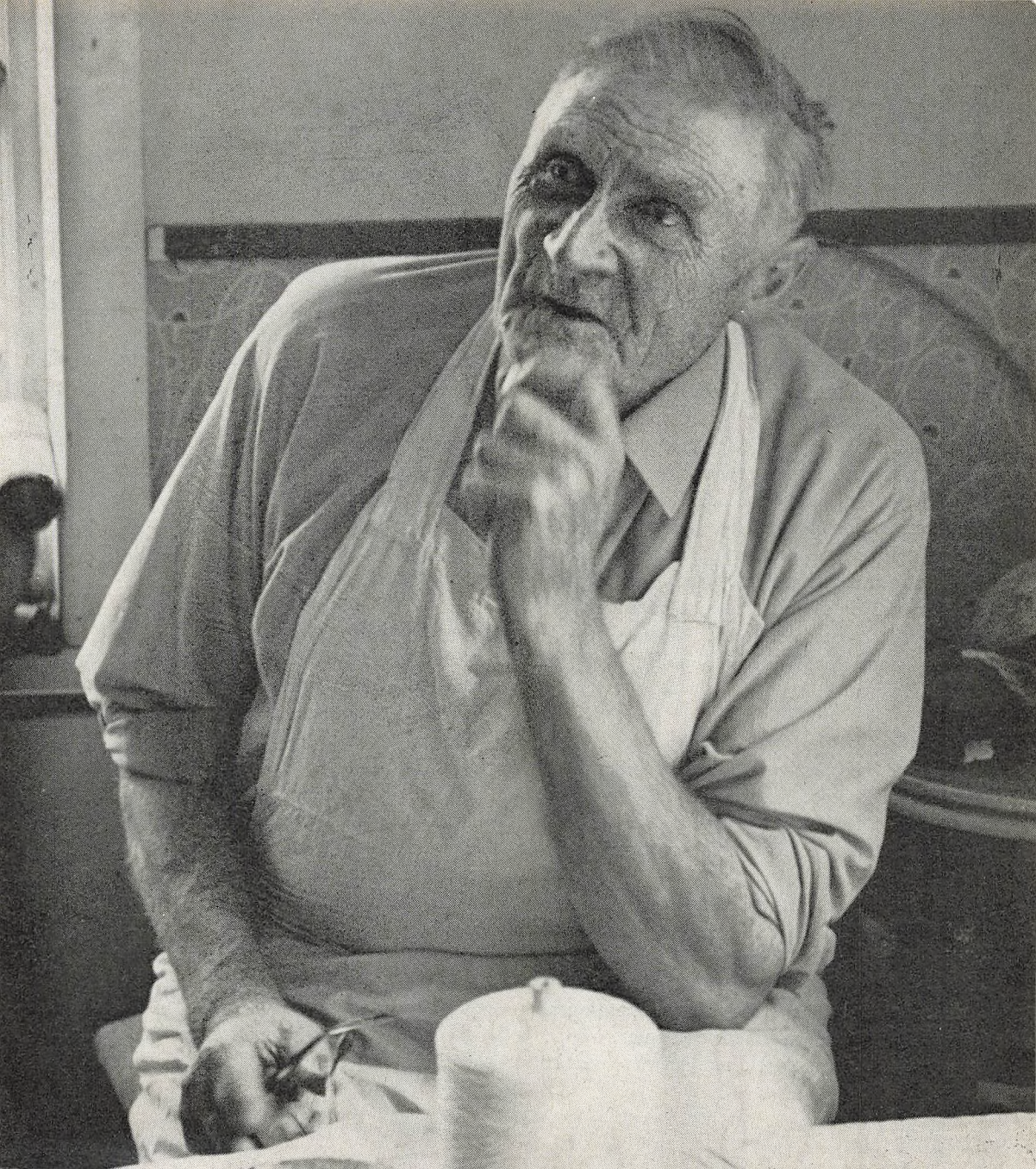
Det var virkelig belastende for børnene i klassen at klare de mange situationer, der opstod under genbesøget, hvor de i udstrakt grad prøvede at klare sig selv i den indre by. – Ja, de var virkelig trætte, da deres færøske kammerater rejste, men det var en glædelig træthed. Det er et udtrykt ønske fra de fleste igen at besøge Færøerne; og ud fra den brevveksling, der siden har fundet sted, ser det ud til at blive en realitet.

Det er betydningsfuldt, at kommunen på denne måde har gjort det økonomisk muligt (– dog skal det nævnes, at det færøske lagting betalte opholdet for os, og Gladsaxe for de færøske børns ophold her i København), at en gruppe

elever har fået en mulighed for at stå på egne ben – mens de endnu går i skole – for at lære sig selv og andre at kende i bredeste forstand.

Var børnene forandrede efter hele dette store oplevelsessæt? De kan være svært at svare direkte på. Men det er givet, at der foregik en markant udvidelse af børnenes erfaringsområder. Det angik især oplevelsen af den gæstfrihed og velvilje, man mødte på Færøerne – knyttet sammen med alle de praktiske gøremål før og efter rejsen, hele ansvaret og genbesøget i børnenes eget hjem. De skeptiske og bange forudannelser, børnene startede med at have, blev vendt, og det hele har resulteret i en mere selvstændig holdning, en større forståelse for andre – som vi pædagogisk kan bygge videre på.

Kommer skolen os ved?

Ruth Krøgh Jensen, skolenævnmedlem, Søborg skole

Forældres forhold til skolen før og nu

Tidligere var forældres forhold til skolen meget svagt. Det var kun de færreste, der kom til klassemøderne, og der var næppe forståelse for, at man i virkeligheden kunne støtte barnet ved at komme til møderne, og derved vise et minimum af interesse.

Efterhånden blev forældre fra mange sider opfordret til at vise interesse for skolen. Flere kom til møderne, men stadig med den indstilling hos flertallet: at blande sig så lidt som muligt i tingene for ikke at skade barnet. Det var endnu ikke rigtig trængt igennem, at det i virkeligheden forholdt sig omvendt, at man kunne hjælpe barnet ved at vise interesse for skolen fra starten af skolegangen, og ved at tage aktiv stilling til problemerne.

Ja - skolen kommer os ved

I dag er det nødvendigt, at forældre følger med, de de ellers meget let senere ikke kan følge med og ikke kan forstå barnets og de unges problemer. Forældrene må begynde at omstille sig og omstille sig i tide.

Skolen er i dag en væsentlig anden end tidligere. Skolens struktur i dag er i samme rivende udvikling som samfundet iøvrigt. Det er en brydningstid for skolen, der er i eksplosiv udvikling i disse år med deraf følgende modsætninger. Der vil ske mange ændringer og komme mange nye problemer, som forældrene må være med at

tage stilling til. Jeg tror ikke, at skolen vil få den rigtige form, hvis ikke forældrene er med til at skabe den og forme den; med til at danne mønstret.

Gladsaxe kommune er foregangskommune på skolens område. Så meget desto mere er der grund til, at forældrene ved Gladsaxe kommunes skoler er med. Problemerne løses ikke ved at trække på skulderen, lade stå til og opgive på forhånd. Problemerne må tages op og løses. Kom ikke og sig, at der ikke er ting at tage fat på. For mig at se, ligger der en mængde opgaver og venter.

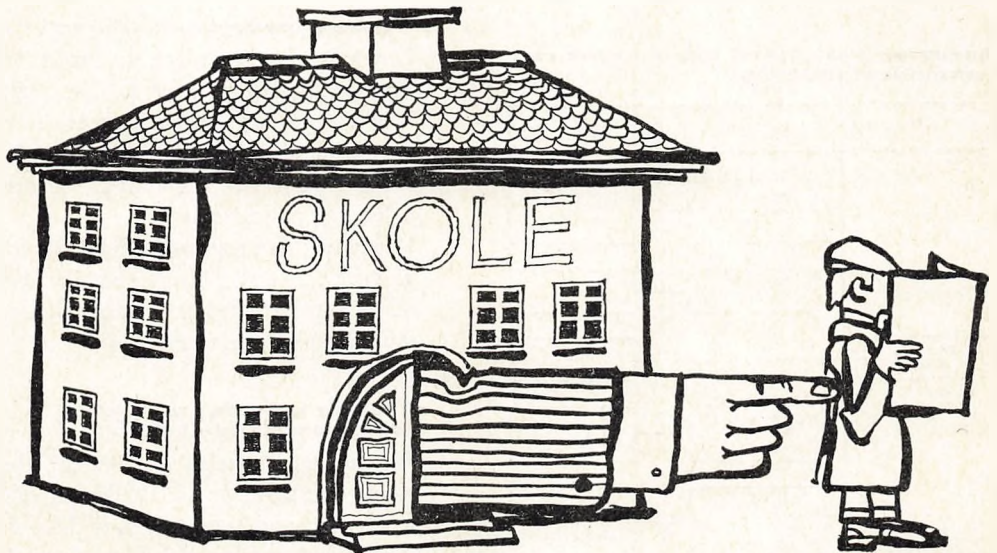
Positiv kritik er godt

Kritik fremsat på rette sted, fulgt af forslag til forbedring, er de bedste ting for en skoles drift. Jeg har ofte oplevet, at et godt råd fra en far eller mor, givet på rigtig sted, i rette tid, d. v. s. i den aktuelle situation, er blevet modtaget af skolens leder med taknemmelighed. Det er umuligt for en skoleleder at følge alle småting op på en stor skole i rivende udvikling, idet systemet i disse år knirker mange steder. Positiv kritik går man sjældent forkert med. Ved at komme frem med disse ting til skolenævnet, er man direkte med til at forbedre forholdene på skolen.

Forældreforeninger - samtalekredse

Vi er mange, der vil tage problemerne op, og de kan løses, men kun, hvis vi samler os i forældre-

foreninger eller samtalekredse. For Søborg skoles vedkommende opfordres forældrene til at ringe eller skrive deres navn til: Henry Laustsen, Solnavej 54², Søborg, tlf. 69 49 50 for at komme i gang med enten forening eller samtalekreds. Formålet med at samle os omkring skolen må være: *Sammen med lærere og elever at lave en bedre skole for vore børn.*

Forældrene inddrages nu i trivsel

Jesper Florander - Poul Skov

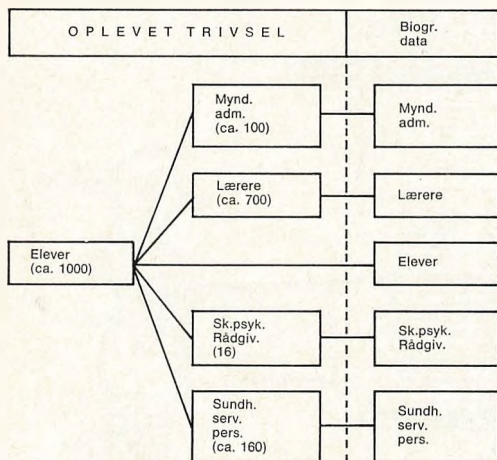
Hvor langt er trivselsundersøgelsen? Hvad skal mere undersøges?

Undersøgelsen af trivselen i kommunens skolevæsen er nu i fuld gang, og de første rapporter er udsendt.

Denne artikel beskriver, hvad der hidtil er nået, og hvad der fremover vil ske i denne undersøgelse. Artiklen har særlig interesse for forældre til elever i 9. klasse. Disse forældre vil nemlig blive direkte inddraget i undersøgelsen i dette skoleår.

En oversigt over, hvad der hidtil er undersøgt, fremgår af følgende opstilling:

Oversigt over, hvad der er undersøgt i skoleåret 1969/70

Tallene angiver antallet af personer i hver gruppe.

Det ses, at man har indsamlet oplysninger vedrørende trivselen hos bl. a. de elever, der gik i kommunens 8. klasser sidste år.

Udover spørgsmål angående trivselen har såvel elever som andre besvaret et eller flere spørgsmål af mere biografisk art. Det har f. eks. været spørgsmål om, hvilken skole man var på, stillingsbetegnelsen og lignende forhold, som muliggjorde en bedre udnyttelse af undersøgelsens resultater.

Hvilke rapporter er udsendt?

Lærernes trivsel og tilfredshed med forhold vedrørende skolen er beskrevet i en rapport, som blev udsendt ved starten af skoleåret 1970/71.

Samtidig udsendtes en rapport med en tilsvarende beskrivelse af sundheds- og servicepersonalets syn på forholdene.

Herudover har man ved Skolepsykologisk Rådgivning fået en beskrivelse af tilfredsheden hos de ansatte der med forholdene vedrørende det skolepsykologiske arbejde.

Hvilke rapporter udsendes i den kommende tid?

Rapport om trivselen og tilfredsheden hos de elever, der sidste år gik i 8. klasse, vil blive udsendt i løbet af dette skoleår. I dette skoleår udsendes også rapport om tilfredsheden hos skole-

undersøgelsen

væsenets myndigheder og forvaltning med forholdene i skolevæsenet.

Forældrenes tilfredshed med skoleforholdene undersøges i dette skoleår

Forældrene inddrages direkte i undersøgelsen i dette skoleår. Det drejer sig om forældrene til de elever, der nu går i 9. klasse. De vil få lejlighed til at udtale sig om deres syn på skoleforholdene og specielt om, hvad de synes om tilvalgsskolen og de principper, der ligger til grund for denne skoleform.

Også lærernes og myndighedernes indstilling til disse principper vil blive undersøgt i dette skoleår.

Rapporterne udsendes efterhånden

Rapporter med resultaterne af de forskellige dele af undersøgelsen vil også fremover blive udsendt til alle, der har deltaget, snarest muligt efter, at oplysningerne er bearbejdet.

Oplysningerne indsamles ved hjælp af spørgeskemaer og bearbejdes via EDB

Oplysningerne indsamles ved hjælp af spørgeskemaer, som udfyldes af den enkelte deltager i undersøgelsen. Udfyldelsen vil tage omkring en times tid. Materialet bliver bearbejdet af elektroniske datamaskiner på Danmarks Tekniske Højskole.

De medvirkendes anonymitet

Oplysningerne afgives anonymt af den enkelte person og vil kun blive brugt til undersøgelsesmæssige formål. Rapporterne om undersøgelsens resultater vil således ikke komme til at indeholde oplysninger, beskrivelser, resultater eller andet, som gør det muligt at genkende nogen person.

Meget stor deltagelsesprocent i undersøgelsen

Undersøgelsen har hidtil kunnet give et meget dækkende billede af de forskellige gruppers syn på skoleforholdene, fordi næsten alle har deltaget. For alle hidtil medvirkende persongrupper har der således været en deltagelsesprocent på over 90 %.

Det er vort håb, at der også fremover vil være en bred opbakning af denne undersøgelse, hvis resultater i høj grad er afhængige af, at så mange som muligt her kommer frem med deres syn på forholdene omkring skolen.

Det kan jo være, at man ikke længere husker, hvordan undersøgelsen er tilrettelagt. Derfor erindres om, at baggrunden for undersøgelsen er beskrevet i kontaktbladet for december 1969.

Rapport angående studiebesøg ved

Lektor Maria Sommer, Gladsaxe gymnasium

Formålet med min rejse var at uddybe mine erfaringer fra for 1 år siden fra det norske forsøgsgymnasium, i det følgende kaldt FG, samt eventuelt at drage sammenligninger mellem de to gymnasier. Experimentgymnasiet vil i det følgende blive kaldt EG.

Det lykkedes mig, takket være at jeg var der så længe og også at jeg oplevede episoder, der var værdifulde for opfyldelsen af mit formål, at få et, synes jeg, godt billede af dette gymnasium. Jeg deltog i undervisningen, både som tilhører og underviser, jeg arrangerede et kursus i gruppedynamik, som fik betydning både for undervisningen og arrangementet af et af deres store møder. Jeg deltog i alskens møder, i et af dem som deltager: ang. sprogundervisningen, dens målsætning og metodik. Jeg overværede et, hvad vi ville kalde lærermøde, blot havde *eleverne* også adgang til det, som de havde det til *alle* møder, ikke blot som tilhørere, men som deltagere. Endvidere var jeg så heldig, at man to af dagene havde besøg af en delegation fra Stockholm, i anledning af, at man på en skole der ville lave en slags experimentgymnasium inden for et bestående gymnasiums rammer. Dette var særlig interessant, fordi jeg dels fik lejlighed til at iagttage svenske gymnasielæreres reaktion på, hvad de så og oplevede her, dels fordi der i anledning af besøget blev arrangeret møde med et medlem af skolestyrelsen i Göteborg og med en lektor fra Lærershøjskolen i Göteborg, der havde

lavet en interview- og enquetestudie over EG sammenlignet med et almindeligt gymnasium i Göteborg.

Bygninger og lokaler

Allerede ved min første gennemgang af bygningerne, var det tydeligt, at denne skole til forskel fra FG i Oslo, havde mange penge til sin rådighed. Det blev senere fortalt mig, at det indtil nu havde kostet 31¼ million sv. kr. at indrette den, og man havde et budget for de næste 1½ år, som man sagtens kunne overholde. Alle udgifterne til indretningen betales af kommunen. Der gik, mens jeg var der, håndværkere overalt, men til trods herfor var skolen allerede nu præget af skønhed, rigdom og orden. Skolen var indrettet i en gammel grundskole og havde fået lidt materiel fra en nedlagt gymnasieskole, men man havde så at sige startet på bar bund og indrettet skolen, efterhånden som man vidste, hvad man ønskede sig. Og da havde grundprincippet fra kommunens side været, at skolen skulle præges af de mennesker, der skulle gå her, og de skulle have deres ønsker opfyldt. Hvordan de er blevet eller bliver det, kan jeg bedst beskrive ved at beskrive bygningen.

I kælderetagen er der formningsrum, snedkerværksted og kontorlokaler. I alt er der hernede 9 små rum, hvor man har kontorer og samlingsrum. Ingen af kontorerne er dyrt indrettede, men de fungerer godt, og de er langt fra så

Experimentgymnasiet i Göteborg

overrendte, som skolelederens kontor var det på FG i Oslo. Ikke fordi eleverne ikke må komme her, det gør de i høj grad, her er ustandseligt små grupper, der snakker og drikker kaffe, men det *er* muligt at få arbejdsro. Uden for kontorerne er der en lang gang, hvor der står alskens maskiner til mangfoldiggørelse af stencils og fotokopier, og to vaktmästare er hele dagen optaget af at duplikere, fotografere og stencilere. Dette rum er præget af orden. Alt er på sin rette plads.

Resten af bygningen er indrettet således, at der i underetagen er 3 – skriver tre – biblioteker på rad og række samt et samlingsrum, kaldet „Alices restaurant“, efter min mening det mindst hyggelige rum på hele skolen. Bibliotekerne er til gengæld over al forstand hyggelige og velindrettede. Der er tæpper på gulvene, og man tager ganske naturligt skoene af her, der er skønne gardiner, og man har her de samme meget flotte og smukke og dyre lamper som overalt på skolen. Der er mange og gode arbejdspladser i lyst bøgetræ med gode stole. Der er skakspilsborde – som jeg kun så benyttet om aftenen – der er et stort rundt bord med lænestole omkring. Til at holde orden på det hele er der en halv bibliotekar, som imidlertid tilbringer langt mere tid på skolen, end hun får betalt for. Dette gælder hele skolens personale. Dette skal jeg senere vende tilbage til.

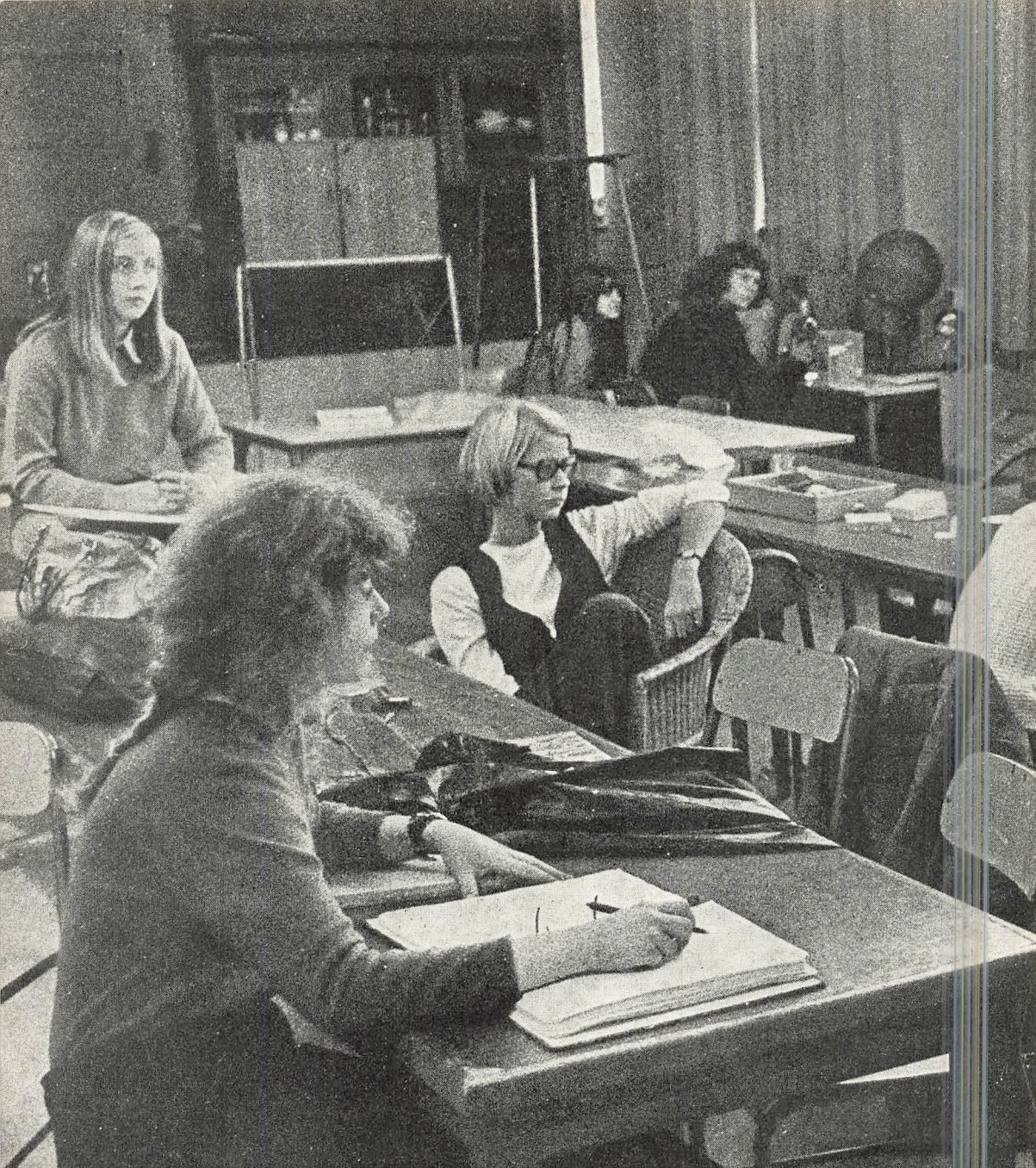
De andre etager er indrettet sådan, at hver „m-

stitution“ har sin etage, og på ugentlige „institutionsmøder“, der er åbne for alle, tages der beslutning om, hvad man skal anskaffe, og hvordan man vil indrette sig inden for de givne økonomiske rammer. Der er tre sådanne etager. Hver af dem er indrettet således, at man har et stort lokale med bøger, tidsskrifter, classesæt, bånd o. s. v. Endvidere er der masser af skriveborde, samt et stort bord, hvor man kan under vise. De andre rum var ved at blive indrettet, idet man delte de gamle store klasserum op i tre mindre rum, der egnede sig bedre til den undervisning, der drives på dette gymnasium. Overalt er der skrivemaskiner og båndoptagere. I Sprog-etagen er der *et stort* rum tilbage, indrettet med et kæmpestort rundt bord og lækre lænestole i midten, og udenom mindre borde med en båndoptager på hvert.

Der er tre af denne slags etager: ovennævnte sprogetage, en samfundsorienteret etage og en etage for de mat. naturvidenskabelige fag. Om denne etages indretning henholder jeg mig til, hvad Stockholmerne sagde: at den havde samme udstyr som ethvert gymnasium. En lærerinde fortalte, at man i begyndelsen intet havde haft, man havde endda siddet på gulvet. Nu var det hele der, og alt var på sin plads.

Rygning og rengøring

I øvrigt må det siges, at alle etager var præget af renlighed og orden, når man ser bort fra

Rapport angående studiebesøg ved Experimentgymnasiet i Göteborg

håndværkernes tilstedeværelse. Men i grunden grisede de også fantastisk lidt. Der blev røget på gangene, men ikke ret meget, og der lå ingen skod uden for askebægrene. Det lykkedes mig ikke en eneste gang at se hverken lærere eller elever ryge i klasseværelserne, f. eks. blev et fem timer langt lærermøde holdt i et af biblioteksrummene, der var én rygepause, hvor man gik ud på gangen og røg, ellers ikke antydning af røg nogetsteds. Det eneste sted, jeg én dag opdagede et formidabelt svineri, var „Alices Restaurant“, og da der næste morgen var rent og fint, spurgte jeg, hvem der havde gjort det. Vaktmesteren fortalte, at det måtte eleverne have gjort selv, for rengøringspersonalet havde nægtet det. Man var ikke på skolen så tilfreds med ordenen, som jeg var, men forsøgslederen Carl Gustaf Sundén indrømmede dog, at eleverne havde forståelse for, at rengøringspersonalet var de dårligst stillede i samfundet, og at man derfor måtte tage hensyn til dem.

Udsmykningen

Om skolens udseende er der i øvrigt det at sige, at den nederste gang var malet i meget stærke farver, med tegninger og inskriptioner. Dette havde man gjort på skolens allerførste dag for at lære hinanden lidt at kende. Gangen var simpelthen herlig at se på. Bibliotekerne var over hylderne malet i en stærk grøn farve med meget smukke hvide geometriske mønstre. Det var så

stilrent og smukt, som det kunne være. Endvidere var gymnastiksalen dekoreret bag ribberne. Dette var af ny dato, idet man havde haft en „aktivitetsdag“, hvor man simpelthen gør noget for skolen. Da havde man konstateret, at gymnastiksalen var snavset, havde vasket den af og malet den. Andre elever havde brudt gårdspladsen op, først asfalten, dernæst brolægningen og lavet runde og firkantede kasser, som man nu, mens jeg var der, var i færd med at beplante, så der kunne blive en hyggelig have ud af det. Etagerne over biblioteksetagen var malet i hver sin farve. Dette forstod jeg på Stockholmerne var ret exceptionelt, idet man åbenbart på andre skoler var tvunget til at have en bestemt grå farve. De var forbavsede betaget af denne lille ting.

Ingen støjproblemer!

Der var meget lidt støj på denne skole, hvilket kan have flere årsager. For det første er skolens rum jo spredt over en meget stor plads, for det andet har man ikke frikvarter, som vi kender det. De fleste timer er dobbelttimer, og man holder pause, når det passer i undervisningen, hvis man overhovedet holder nogen. Eleverne er ikke inddelt i klasser, hvilket jeg senere kommer tilbage til, og endelig er de fantastisk flittige. Det hele minder langt mere om et universitet end om en skole.

Skolens personale

Inden jeg beskriver undervisningen, vil jeg fortælle om skolens personale, idet den largesse, man har udvist på dette punkt, sikkert også er medvirkende til det indtryk af orden og selvdisciplin, som denne skole er præget af.

Foruden forsøgslederen er der 1 sekretær, 2 pedeller og en tekniker, der tager sig af alt materiel, incl. mat./fysik-afdelingens. Man har $\frac{1}{2}$ bibliotekar (i virkeligheden en hel), $\frac{1}{2}$ kurator, hvilket vil sige en dame, der udelukkende har til opgave at være erhvervs- og studievejleder for eleverne, og som også fungerer som deres personlige vejleder og skriftemor. Også hun tilbringer mere tid på skolen, end hun er betalt for. Desuden har man en intendant, der kun har til opgave at tage sig af økonomien, ombygning o. l. samt skemalægning, hvilket ikke er nogen let opgave. Skolen har også en psykolog, der både underviser, er sjælesørger og i det hele taget har en nøgleposition på mange områder. Han er åbenbart meget initiativrig og primus motor til mange af de møder, der arrangeres. Desuden har skolen naturligvis det sædvanlige læge- og sygeplejerskepersonale samt personale til skolebespising.

Endvidere bør det nævnes, at man allerede nu har så meget magt og oversigt over tingene, at man har kunnet lave lange og detaljerede redogørelser for, hvordan det første år er forløbet, hvilke vanskeligheder man har haft, hvilke re-

sultater man har nået, hvor eleverne rekrutteredes fra, hvorfor de ønskede at komme her, sammenholdt med, hvorfor andre gymnasier i Göteborg ønsker gymnasieuddannelse, hvordan de var tilfredse med deres tidligere skoler, også sammenlignet med gymnasiaster fra en almindelig skole, og hvordan de nu er tilfredse, hvad de synes de har opnået og hvad ikke. Dette er så meget mere forbavsende, som man åbenbart har været igennem hele den proces, der endnu ikke var afsluttet i Oslo, da jeg var der, skønt den skole dengang havde fungeret et år længere, end denne har nu.

Om dette skyldes svenskernes effektivitet og selvdisciplin i almindelighed eller de rigelige hjælpemidler, er ikke let at sige. Men ét er sikkert, forsøgslederen har en stor del af æren heraf. Det første år har han haft store vanskeligheder. Eleverne har nemlig på denne skole alle de beføjelser, som en rektor ellers har, men heller ikke flere. De kan altså på allamannamødet beslutte alt, hvad en rektor ellers ville kunne beslutte. Forsøgslederens rolle er så at føre beslutningerne ud i livet samt at sige nej til dem, der strider mod de rammer, skolen har at fungere i: elevernes uddannelse skal svare til andre svenske gymnasiarters. Det første år stirrede man sig blind på disse rammer, løb ustandseligt storm imod dem og identificerede lederen med autoriteterne, skønt han i virkeligheden er den mest progressive af dem alle. Nu er vanskelig-

hederne overvundet, hans stilling er grundfæstet, man er klar over, at et nej fra ham ikke behøver at være hans eget. Tværtimod er det ham, der animerer til nye forsøg og viser veje, man kan gå.

Pressen er langt venligere over for EG, end den var i Norge over for FG. I Norge oplevede jeg, at en kronik af mig i Politiken blev forvrænget og brugt til et angreb på FG, i Sverige oplevede jeg, at pressen vejrede en sensation, men først ringede til forsøgslederen for at få formodningerne bekræftet, og da han dementerede, stod der ikke et ord i avisen den næste dag.

Formålet med skolen

FG er kommet i stand på foranledning af 3 elever, der inspireret af FG i Oslo gik i gang med at ansøge om og planlægge et nyt gymnasium, 1½ år efter forelå tilladelsen til at gå i gang, ca. 1 måned før undervisningens start. *Formålet var at skabe en skole, hvor den enkelte elev selv kunne bestemme over sit studium, dets tilrettelæggelse, lærebøger o. s. v.* Man startede ikke med bestemte planer, men har ladet det hele udvikle sig. Det vil føre for langt at omtale alle de trin, man har været igennem. Men jeg vil nøjes med at beskrive, hvordan studierne tilrettelægges i dag, idet jeg må gøre opmærksom på, at også den tilrettelæggelse kun er et trin på vejen.

Tilrettelæggelse af studierne

Man har ingen klasseinddeling. Hver elev kan gå i den gruppe, han ønsker, og studere, hvad han vil, hvornår han vil. Han kan også studere helt på egen hånd. Nu er den svenske studentereksamen jo væsensforskellig fra den danske deri, at der *ikke* er nogen eksamen. Man har de „centrala prov“, som foregår over hele landet på samme dag med samme opgaver. Men man retter kun et statistisk udsnit af dem, og disse opgaver og deres vurdering er så retningsgivende for alle lærere for bedømmelsen af deres opgaver. *Men vurderingen af disse opgaver er ikke = en eksamen.* Det pointeres stærkt, at man i slutkarakteren lige så meget skal tage hensyn til, hvad læreren i øvrigt ved om eleven. Opgaverne er væsensforskellige fra vore studentereksamensopgaver deri, at de i meget høj grad har karakter af tests.

Styring fra oven

Endvidere sker der en stærk styring ovenfra derved, at man i alle svenske gymnasier læser det samme inden for hvert årskursus, altså alle I. g'ere læser det samme over hele landet. Hvad de skal læse, er nedfældet i „Läroplanen“, som endvidere indeholder en del forslag til, hvordan man kan gøre det. Det er i virkeligheden kun *forslag*, men så at sige alle svenske lærere holder sig ret slavisk til dem. Man påstår, at det er nød-

Rapport angående studiebesøg ved Experimentgymnasiet i Göteborg

vendigt med disse årsbundne kursus af hensyn til folk, der flytter. Det forekommer mig, at man nu nok betaler en ret høj pris a. h. t. til flyttere. Med mindre det svenske folk hele tiden flytter omkring, kan jeg ikke se værdien af det. Det fortæltes mig endvidere, at universiteterne havde deres kurser planlagt så ens, at man kunne studere et par uger på det ene universitet, de næste par på et andet og så fremdeles, uden at det generede studierne.

„Koncentrationslæsning“

Da man nu på denne skole lægger så stor vægt på den enkeltes selvstændighed, havde man for i år fundet frem til en plan, der gik ud på flg.: For nogle fags vedkommende læste man i „blok“, sådan at forstå, at man på 12 uger læste 1 års pensum ved såkaldt koncentrationslæsning. De pågældende fag var delt op i 3 blokke, således at læreren gentog kurset 3 gange, og eleverne valgte, hvilken blok de ville læse hvornår. F. eks. var årskursus 1 inddelt i flg. 3 blokke:

1. Svensk, historie, musik, tegning, kunst-musik-kundskab.
2. Samfundskundskab.
3. Naturkundskab.

De andre årskursus var inddelt efter samme princip, således, at eleverne kunne vælge enten at læse de fag, man plejede at læse f. eks. det første år, eller de kunne læse alle tre års pen-

sum i bestemte fag det første år, alle tre års pensum i andre fag det næste år o. s. v. Eller de kunne læse mere end 1 blok ad gangen og således gøre deres studier færdige hurtigere end ellers.

Sprogene + matematik og fysik læste man over hele året som på andre gymnasier.

Når man nu tager i betragtning, at de tolv ugers koncentrationslæsning beskæres kraftigt af, at det først skal tilrettelægges og planlægges, hvad man vil læse og hvordan, at man ikke er bange for at indlægge både månedslov, aktivitetsdage, diskussionsdage m. m. i disse tolv uger, og når man endvidere tager i betragtning, at man får langt færre lærertimer, end man skulle forvente, idet man f. eks. i svensk har 2×2 timer om ugen i stedet for 3 timer ugentligt hele året (efter en logik, som jeg ikke helt kunne forstå. Men det gik åbenbart ud på, at man i Sverige beregner så og så mange lærertimer pr. elev, og når man har færre elever, kan man også nå pensummet på kortere tid!), når man tager det i betragtning, kan man nok se, at der lægges fantastisk meget arbejde ud til elevens selvstudium. Endvidere havde man, hvad pensum angår, lagt studierne fantastisk ambitiøst op, således at man f. eks. i svensk læste så meget, at man nok fik et stort overblik, men ingen fordybelse. Jeg havde svært ved at føle mig overbevist om koncentrationslæsningens fordele, i hvert fald hvad svensk angår.

Hvis man endelig vil have koncentrationslæsning, synes jeg, sprogene ville være bedre egnede til det. På den omtalte sprogdebat drøftede man da også mulighederne for det. Men det var nok især, fordi man havde opdaget, at det, at eleverne inden for et år dels kunne dele sig op i forskellige blokke, dels følge forskellige kurser over hele året, bevirkede, at de følte meget lidt fællesskab, og det var der ved at opstå et voldsomt behov for.

Om dette behov skal jeg straks skrive noget mere, men jeg vil dog lige om selve undervisningen sige, at aldrig har jeg set så mange flittige elever på en gang som her. Enten sad de enkeltvis i biblioteket og studerede, eller gruppevis hist og her, eller de sad i dobbelttimerne tæt grupperet om lærerne. Deres dag er inddelt i 10 lektioner, fra kl. 8 til 16,20. Det siger derfor ikke så lidt, at hver gang jeg prøvede at tælle eleverne, nåede jeg frem til 100, inden jeg var nået alle etager igennem. Der var også omkring 100 på begge de store møder, jeg overværede. Skolen har omkring 200 elever.

At det er meget svært at lægge skema til så individuelle studier, er klart og det var åbenbart heller ikke helt tilfredsstillende overalt, men det lægges jo om for hver 12 uger.

Lærernes pionerarbejde

For lærernes vedkommende gjaldt det, at man ikke havde givet dem timenedsættelse trods det

pionerarbejde, der foregik her. Fagforeningen havde sat sig imod, at de havde kontortid, og det betød i realiteten, at de arbejdede langt ud over deres pligt, bl. a. fordi mange elever jo havde brug for individuel vejledning, og den fik de. Men det siger også noget om denne skole, at trods den store arbejdsbyrde var der ingen der virkede stressest, tværtimod, alle var glade og tilfredse og havde det tydeligvis godt med hinanden og eleverne. I Oslo så jeg det samme smukke forhold og de samme glade minner, men jeg må indrømme, at samtlige lærere var meget „slitne“. Men de havde rigtignok heller ikke de hjælpere og hjælpemidler, som man havde her.

Jeg så dem også virke i grupperne, og til min store glæde så jeg, at de udmærket beherskede den balancegang, det er at være på en skole, hvor det er en stor forsyndelse at være autoritær, en forsyndelse der omgående bliver konstateret og kritiseret. Man havde her nøjagtig den samme tendens til at forveksle naturlig autoritet med autoritær, som jeg oplevede i Oslo, og som jeg selv oplever i undervisningen. Jeg oplevede selv en episode under sprogdiskussionen, hvor en lærerinde fortalte, at hun havde fordelt nogle opgaver til eleverne, vendte en elev, der ikke deltog i diskussionen, sig om og gav hende og alle de andre lærere en omgang, fordi de sådan uddelte direktiver. Han kunne ikke overbevise om, at der var fag, hvor det

Rapport angående studiebesøg ved Experimentgymnasiet i Göteborg

var hensigtsmæssigt at bede nogen om at gøre det eller det. Så de har og har haft nøjagtig de samme vanskeligheder. Men de har fundet en naturlig måde at være lærere på uden at være autoritære. Det fungerede udmærket i timerne, hvis eleverne ikke kunne, overtog læreren ganske roligt ledelsen, men hele tiden åben for forslag fra klassen. Lad mig tilføje, at alle de lærere, jeg så, var erfarne og dygtige, de havde både gamle, midaldrende og ganske unge lærere, og de fungerede som det, de var.

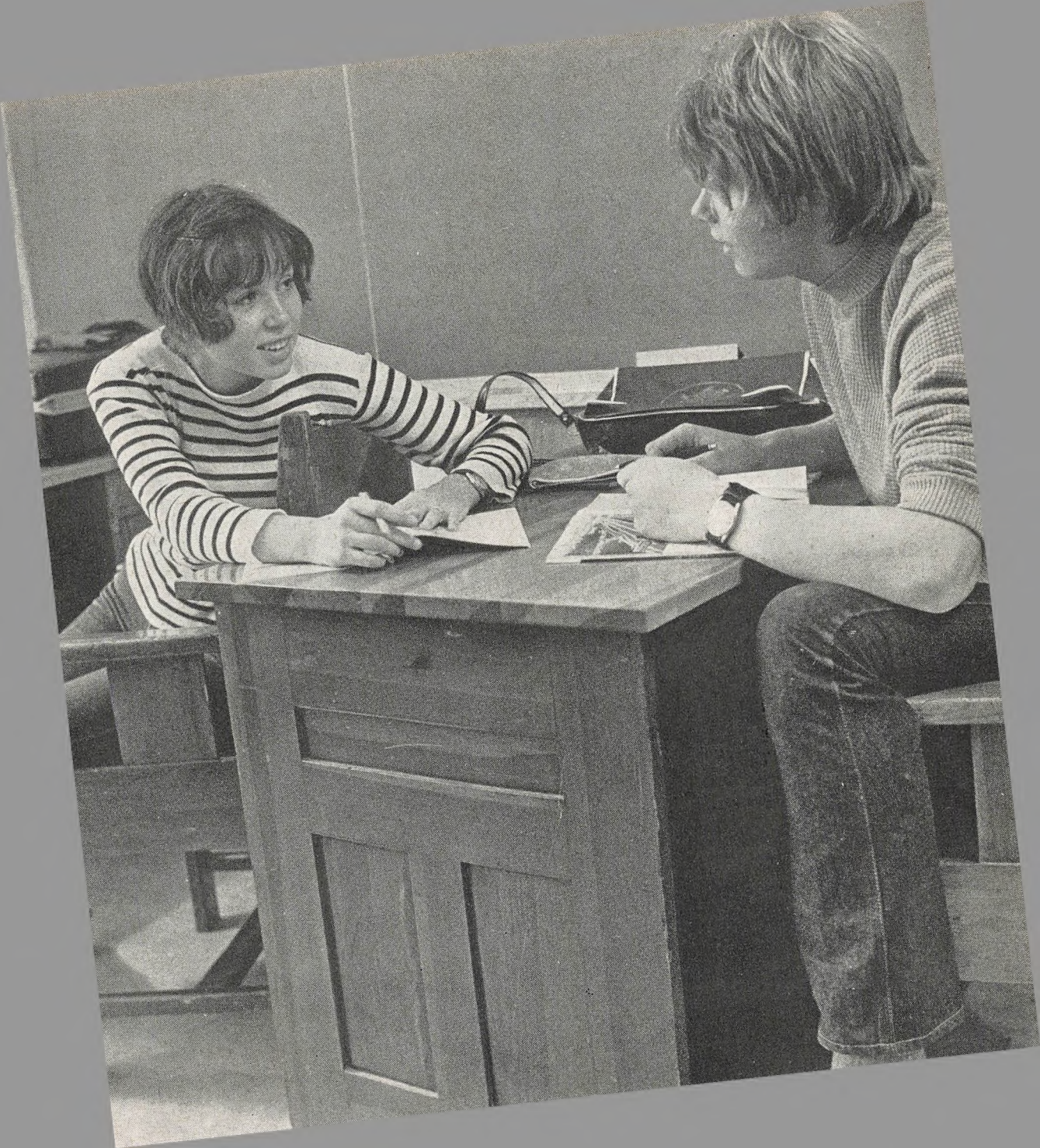
Mål - og virkelighed

Der er ingen tvivl om, at denne skole har nået et af sine vigtigste målsætninger: *at opdrage eleverne til selvstændighed*. Men dette har naturligvis kostet noget, og det var det, der var hovedemnet for de store diskussioner. Når man lægger skolegangen så meget an på individet, er der naturligvis en fare for, at man betaler med den sociale side af sagen: sammenholdet. Dette også selv om skolen i grunden også har det som målsætning. En del elever havde oplevet at være stærkt individualistiske det første år og været meget lykkelige ved det. Men nu var der hos dem opstået et behov for større sammenhold. Og fordi man det første år naturligvis har anvendt oceaner af tid på diskussioner om hvordan og hvorfor, så var man blevet relativt passive. Også undervisningsmæssigt var man havnet i

den modsatte grøft, idet den strenge årskursuslæsning på 12 uger havde bevirket, at man alt for meget holdt sig til læreplanens forslag i stedet for at forsøge nye veje, hvilket jeg har bl. a. forsøgslederens ord for sagtens kan lade sig gøre. Derfor gik diskussionen heftigt om, hvad man i grunden ville med denne skole. En lille gruppe ønskede en fælles målsætning, der skulle være af revolutionær art. Dette kunne de ikke komme igennem med. Ganske vist var næsten alle elever mere eller mindre socialt indstillede, størstedelen vel endda venstreorienteret på en eller anden måde, men revolutionære kan man på ingen måde kalde dem. Her er en udpræget forskel fra FG i Oslo. Der går man hele tiden til kamp mod eksamenssystemet, karakterer o. l.

Men her var der ikke blot under debatterne, men under hele undervisningen en klar eksamensmålræthed, eller hvad man skal kalde det. Ganske vist havde de på en enquete, før de søgte skolen, angivet ønske om en eksamen for at få højere positioner i samfundet som deres sidste ønske; men der er ingen tvivl om, at de ikke drømmer om at opgive deres „gymnastiske kompetence“.

En anden gruppe, og de var mange, havde et inderligt ønske om at komme hinanden mere ved og ønskede at gribe det an ved at begynde med de mindre grupper, som de faktisk var i via undervisningen.

Jeg tror nok, i al beskedenhed, at mit lille gruppekursus gav dem en del ideer, som de kunne bruge. Personligt håber og tror jeg, at denne gruppe i det lange løb vil gå af med sejren. Den anden havde ingen chancer i øjeblikket.

Kontakt med eleverne

Jeg kom ikke selv til at tale med så mange elever som på FG i Oslo. Det skyldtes dels sprogsvanskeligheder, de var ikke meget indstillet på at tro, de kunne forstå dansk. Det blev dog bedre, efter at de havde vænnet sig til at se mig alle steder. Men det skyldes også, at de ikke havde så stort et behov for mig, som man havde i Oslo. I Oslo havde jeg på fornemmelsen, at jeg tiltrak alle de ulykkelige som en magnet. Det kan man ikke sige her. De havde jo nemlig flere, de kunne tale med, først og fremmest kuratoren, der tog sin opgave fantastisk alvorligt, ikke bare var til at opsøge, når man var i nød, men hun opsøgte selv elever, der var det, ringede til dem o. s. v. Psykologen virkede også på samme måde. Når man så yderligere tager i betragtning at skolen ikke bare lader en elev være passiv, men holder ham lidt i nakken, så er det ikke mærkeligt, at jeg ikke fik så mange betroelser. Men lederen og kuratoren især, som begge havde læst mine rapporter fra FG, bekræftede, at alle de typer, som jeg der havde beskrevet, fandtes på denne skole. Men jeg påstod, og det gav de mig ret i, at de ikke var så mange, og at

der var mange flere almindelige typer på skolen. I det hele taget gjorde eleverne på denne skole et langt mere sundt indtryk end i Oslo. Deres ansigtskulør var bedre, og selv om de naturligvis var uniformerede i fløjlbukser og med langt vildt hår, var de alligevel velplejede.

Lærermødet, jeg overværede, gik ud på at kortlægge, hvilke kurser eleverne havde været på, hvilke de havde afviklet o. s. v. Og hvor der var uregelmæssigheder, ville kuratoren nu sætte sig i forbindelse med dem. Af skolens 206 elever var der 15, som man næsten aldrig så, og 40, som der var andre uregelmæssigheder med. Det bør her bemærkes, at uregelmæssigheder også kan betyde, at de studerer mere eller mindre selvstændigt. Der er f. eks. nogle stykker, der tager eksamen på 2 år i stedet for 3. Man havde det første år mistet 6 elever af 195, der havde søgt tilbage til almindelige skoler med mere system.

Forholdet lærer - elev

Som det vil fremgå af det, jeg har skrevet, har det været relativt svært for mig at finde noget at kritisere. Jeg måtte som en arkæolog børste med tandbørste for at finde det, som jeg anede måtte være der. Det fandt jeg naturligvis også, men jeg havde nok ikke fundet det, hvis jeg kun havde været der f. eks. 1 uge.

Hvad jeg finder positivt, er, at det her er lykkedes at skabe en skole, der bygger på elevernes selvstændighed og medbestemmelse. Det viser

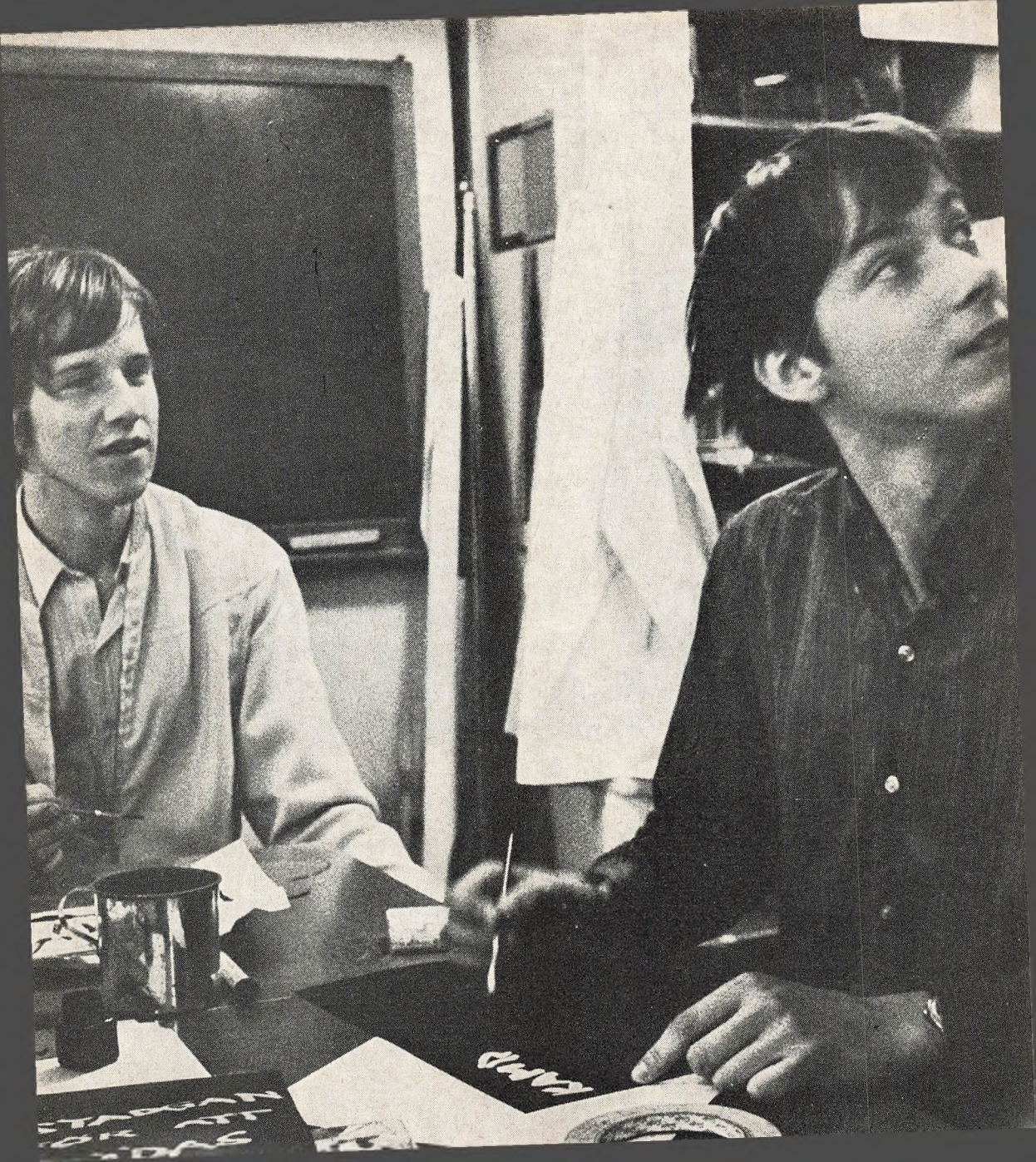
Rapport angående studiebesøg ved Experimentgymnasiet i Göteborg

sig, at når man stoler tilstrækkeligt på eleverne og giver dem den fornødne hjælp, så kan de studere flittigt og målbevidst og selvstændigt. Med hensyn til beslutningsprocessen, så findes der en udførlig redegørelse for, hvordan den har udviklet sig. I øjeblikket føler man et savn m. h. t. elevernes interesse, idet de ikke møder op til de vigtige „institutionsmøder“ i tilstrækkeligt omfang, men når de gør det, fungerer de fornuftigt og ansvarsbevidst. Det samme gælder, når drejer sig om ansættelse af lærere. Forsøgslederen fortalte mig, at de i disse beslutninger fungerer aldeles, som en rektor ville fungere. De antog altid de samme lærere, som han havde villet antage. Eleverne har ikke magt til at afsætte lærere, men der har heller ikke været tilfælde, hvor de har ønsket det. Det er også en af de positive sider: forholdet mellem lærere og elever er forbilledligt. Endeligt finder jeg det positivt, at en skole allerede efter et år med kaos kan fremtræde som en så velordnet skole. Ingen kunne ønske sig et bedre sted at være lærer på, og det så man også på lærerne. De påtog sig med glæde den store arbejdsbyrde, som det faktisk var at være her.

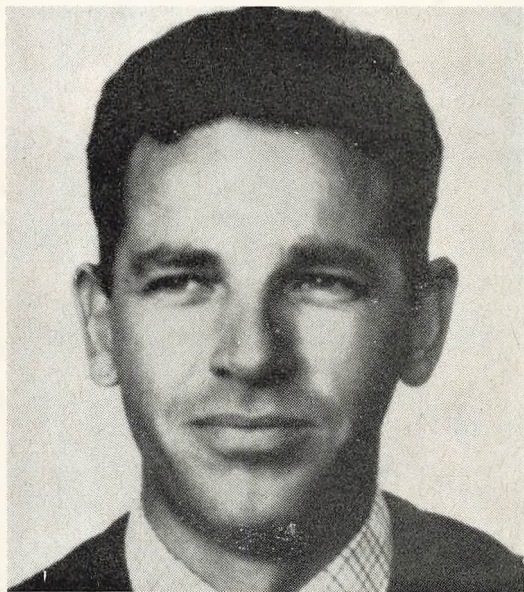
En opgave for os!

Det negative er, at jeg ikke er overbevidst om koncentrationslæsningens velsignelser. Jeg synes ikke, man har fået nok for det, som den har kostet, både undervisningsmæssigt og socialt, her

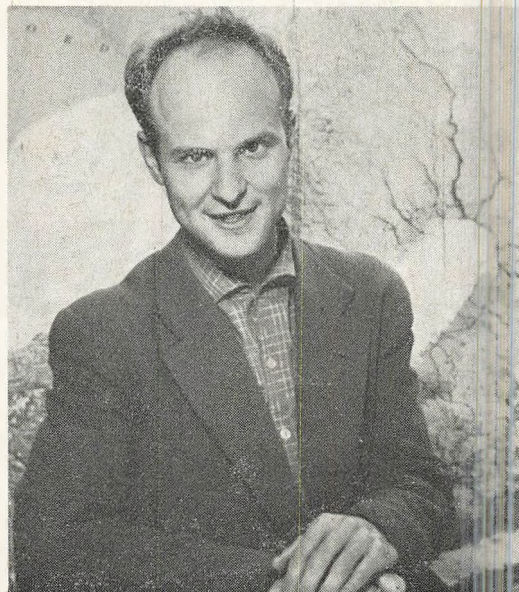
mener jeg elevernes indbyrdes forhold. Endvidere bevirker f. eks. koncentrationslæsningen, at kun elever, der i forvejen er meget selvstændige og har megen selvdisciplin, kan søge til denne skole. De, der endnu er konforme og uselvstændige, kan simpelthen ikke søge herhen. Det bliver altså ikke blot en skole for enere, for provokatører og særlinge som i Oslo, men det bliver en eliteskole. Og eftersom jeg tror på, at man kan *opdrage* elever til demokrati og selvstændighed, så ville jeg ikke kunne stilles tilfreds med kun at få dem, der i forvejen *er* selvstændige og ønsker medbestemmelsesret. Jeg ønsker stadig, som jeg gjorde det efter Oslobesøget, en skole med almindelige elever, der opdrages til demokrati og selvstændighed, til at tage ansvaret ikke blot for sig selv, men også for hinanden. Det sidste har man ikke nået på EG endnu. *Her kan vi måske sætte ind i Danmark:* Begynde med en ganske almindelig skole med lærere, der alle er villige til at lære eleverne at tage ansvaret for sig selv og skolen, og i takt med at de kan det, at slippe tøjlerne og overlade dem til eleverne. Så kunne vi undgå det år med kaos, som de trods alt har haft på EG.

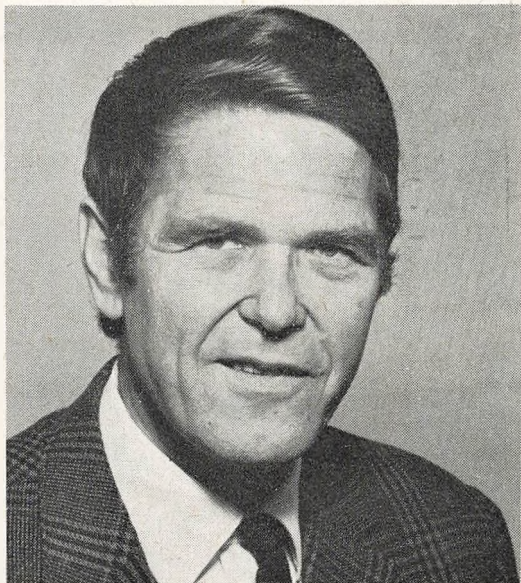
Nye inspektører

Erik Friese, født 1933, lærereksamen 1955. Ansat i Gladsaxe kommune 1955, fra 1956 ved Marielyst skole. Medlem af Gladsaxe Kommune-lærerforenings bestyrelse siden 1968. Medlem af Fælleslærerrådets forretningsudvalg 1966/68. Ved skoleårets begyndelse i 1970/71 skoleinspektør ved Marielyst skole.

Erik Godske, født d. 10. juni 1932 i København, siden 1936 bosat i Gladsaxe. Lærereksamen fra Statsseminariet på Emdrupborg i 1954, efter 2 års militærtjeneste ansat på Gladsaxe skole. Årskursus på Danmarks Lærerhøjskole i zoologi (2 år) og botanik (2 år) samt uddannelseskursus for skolebibliotekarer. I 1962 ansat som skolebibliotekar på Gladsaxe skole. I de senere år flere arbejder for Bibliotekscentralen (bl. a. BC-emnelister, lektøruddataelser). I 1969 konstitueret som skolebiblioteksinspektør, ansat pr. august 1970.

Arne Porsager, født 1926. Lærer ved Frederiksberg skolevæsen 1949–1964, fra 1964 ved Glad-saxe skolevæsen, Enghavegård skole. Formand for fælleslærerrådet 1966–1968. pr. 1/10 1970 skoleinspektør ved Mørkhøj skole.

„kommunikation”

– er navnet på kommunens nye lærerblad. Det står for meddelelser, meningsudveksling fra alle, der har med skolen at gøre – fra elever til ministerium.

Emnerne spænder vidt: fra debat om hash-rygning, elevråd og trivsel og til lønforhandlinger, faglige møder og samarbejde med gymnasierne. Ansvarlige er Fælleslærerrådets pædagogiske udvalg (PU), som sørger for, at bladet udkommer hver anden uge. Nogle få forældre – men endnu ingen elever har ydet bidrag til bladet, og det er vores håb, at alle grupper og instanser vil føle sig forpligtet til at underrette os om ideer, initiativer og beslutninger, der vedrører skolen.

PS: Elevernes trivsel er afhængig af lærernes trivsel, lærernes trivsel er afhængig af kommunikation.

Stengård skoles nævn

Det nye nævn på Stengård skole har besluttet at give forældre m. fl. mulighed for direkte at kunne kontakte nævnet.

Skolenævnet træffes derfor den første tirsdag i hver måned, kl. 19–20 i nr. O 1.

Fritidslokale

Gladsaxe skole har taget sit nyindrettede fritidslokale i brug ved skoleårets start, hvor fritidspædagog *Thorun Høgh Andersen* er begyndt på sit arbejde med at skabe aktiviteter i frikvartererne, mellemtimer m. m.

Vi har bedt fritidspædagogen fortælle om sit arbejde:

Jeg kan godt li' at lege. I øjeblikket går min leg ud på at skabe en bedre trivsel for børnene på Gladsaxe skole i frikvartererne og mellemtimer. Leg er udvikling. Når man skal lære, kan man lege.

Når jeg betragter mit arbejde på Gladsaxe skole som leg, er det, fordi denne side af livets mange muligheder ikke har været repræsenteret som en selvfølgelig opgave på vore kommunale skoler. Det er en spændende opgave, som indeholder en hel del problemer, men da leg er udvikling, skal disse problemer være tilstede for at få en helstøbt forståelse hos de mange, der skal involveres i legen. Et af de mange problemer jeg har, er bare det at forklare, hvad det er, man gør, og især det man gerne vil gøre.

Det er simpelt hen, fordi vi er alene og selv skal lære en masse mennesker de spilleregler, vi nu en gang uddannelsesmæssigt og pædagogisk hver især kan forsvare.

Jeg har indtil nu fundet frem til nogle hovedpunkter i min leg.

De skal være: Elevernes fristed, lærernes supplement og forældrenes tryghed.

Av -, den ser dyr ud, men den er go' nok -, ihvertfald foreløbig. Vi må se tiden an - ikke? Når der nu overhovedet ingenting har været i sådan en asfalt- og betonørken, hvor jungleloven er eneste lov. Ingenting der indbyder til at ha' det rart i de 10 eller 20 minutter, man blir sluppet fri.

Man gi'r børnene fri - man sender dem til frikvarterer - man siger børnene skal have det frit, uden at give dem noget at ha' den frihed i.

I de godt to måneder, jeg har arbejdet på skolen, har jeg først og fremmest erfaret, hvilke behov der er blandt eleverne. Der er især et. Det har overrasket mig en hel del, for det er kæmpestort. Det er kontakt. Jeg har rundt regnet 200 elever i det fritidslokale, jeg indtil videre har opholdt mig i i frikvartererne. Noget videre beskæftigelse har jeg ikke kørende, bortset fra nogle forskellige spil. Vi snakker - nogle spillede en dag teater, vi har danset folkedans og spillet guitar. I de sidste to uger har båndoptageren kørt, ellers har vi det bare mægtigt hyggeligt.

Men man må regne med, at dette er kun starten til hele det trivselsmiljø, elever, forældre, lærere og fritidspædagogen i fællesskab skal etablere, men det koster penge!

Vi håber nu alle, at skolevæsenet er parat til at stille de fornødne bevillinger til rådighed for fritidspædagogernes arbejde på skolerne.

Søborg skole under ombygning

Ole Støvelbæk

Den 1. februar i år faldt den sidste af de gamle pavilloner, der indledte Søborg skoles æra i 1908, og et nyt tidssvarende byggeri kunne påbegyndes.

At holde en skole med 1000 elever og 70 lærere forsvarligt i gang, medens et storbyggeri gennemføres, kan nok give mange problemer. Søborg skole er derfor også i dag i en ganske særlig lokalesituation.

600 elever har til huse i den gamle bygning mod Søborg Hovedgade og den nyere over for Søborg kirke, medens 225 elever fra 1. og 2. klasserne er placeret i den nu nedlagte „Teknisk skole“ ved Søborg Torv. Her trives de små udmærket i en spændende blanding af traditionel – lille – open plan skole. For at skaffe resten af eleverne tag over hovedet, har kommunen måttet

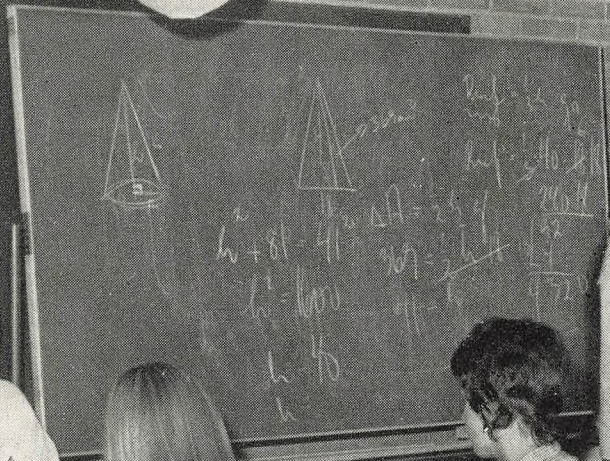
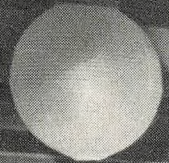
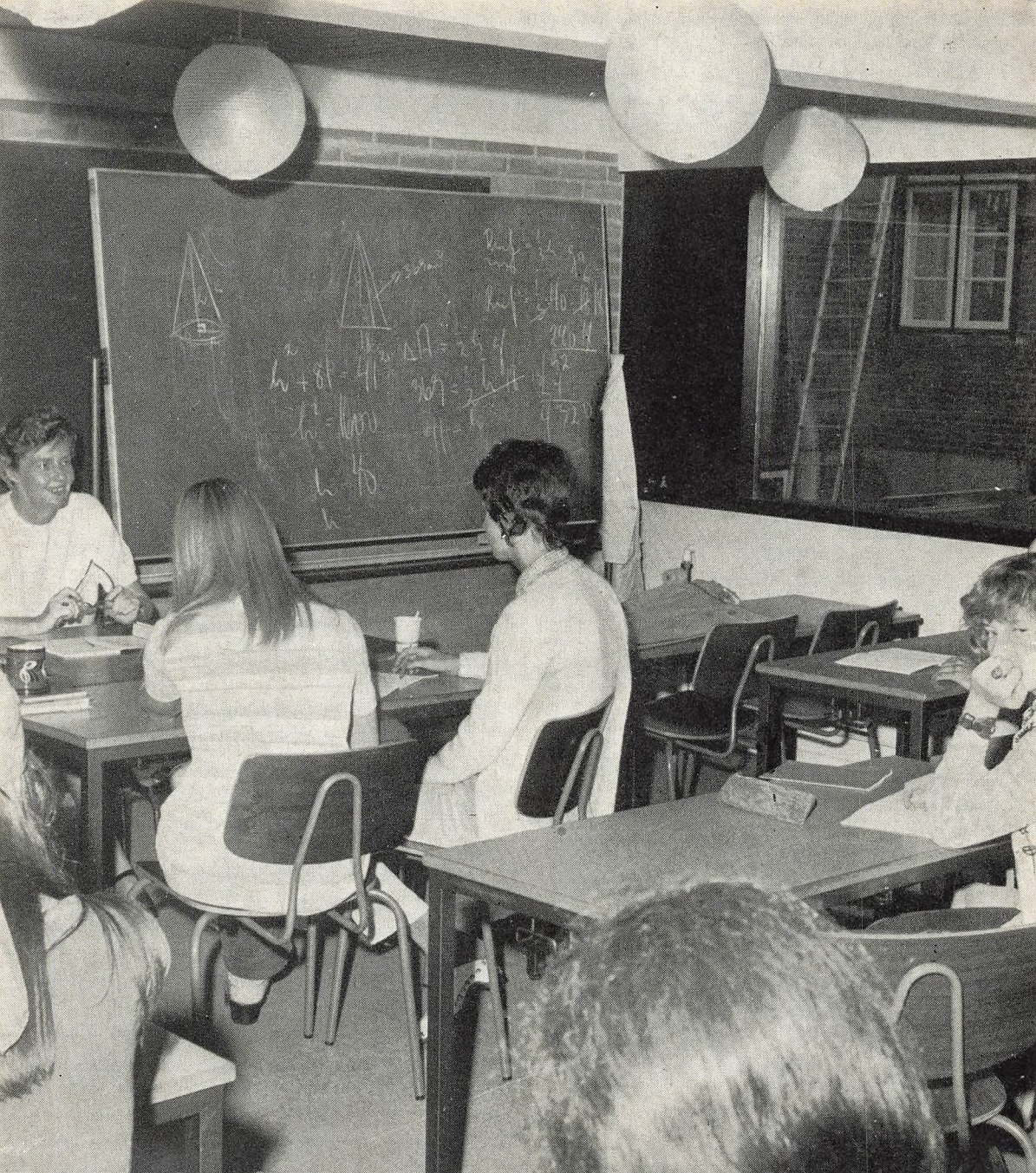
købe en række villaer i Frødings Allé, fem ialt er det blevet til. Med ganske få ændringer er de tre blevet brugbare som undervisningslokaler, nemlig Frødings Allé 5, der indeholder skolens bibliotek samt en 10. klasse „på loftet“. Frødings Allé 8 med 3 klasser + al specialundervisningen, og endelig Frødings Allé 8 A, hvorfra ovenstående billede er taget. Her bor vore to 3. realer, og selv om pladsen er trang, har de forstået at indrette sig. Eget køkken og bad + „rygestue“ og 800 m² have – hvad mere kan man forlange, når man går i 3. real?

I Frødings Allé 6, som skolen har overtaget efter efterårsferien, er nu placeret en af vore syv 1. klasser samt skolepsykolog og talepædagog. Nr. 7 kunne ikke bruges til undervisningsformål og er i stedet udlagt til parkering. En lille, men vigtig detalje man ikke tænkte på i tidligere årtiers skolebyggeri.

I haven til nr. 5 er placeret en pavillon indeholdende sløjdsal og skolekøkken. Små værksteder, meget små, men dog brugbare.

Som man kan forstå, er Søborg skole i øjeblikket spredt over et meget stort område. Det skaber uro i den daglige undervisning, og det giver ikke mulighed for elever eller lærere at føle fællesskabet i en skole. Men med udsigten til en ny moderne skole pr. august 1971, og forhåbentlig en ny Kildebjerg skole inden alt for længe, klarer vi skolegangen endnu et år på Søborg skole.

Teacher sitting at a desk on the left, smiling and talking to students.

Student with long hair sitting at a desk, facing away from the camera.

Student with dark hair sitting at a desk, facing towards the chalkboard.

Student with curly hair sitting at a desk on the right, looking towards the teacher.

Back of a student's head in the foreground on the left.

Back of a student's head in the foreground on the right.

Forældrestudiekreds på Vadgård skole

Med emnet: „hvad forventer forældrene af skolen, og hvad forventer skolen af eleverne“ indbød skolenævnet ved Vadgård skole forældre-kredsen til en studiekreds-række på ialt 4 aftener i begyndelsen af dette skoleår.

Emnet blev den første aften delt mellem en af skolens unge lærerinder fru *Jette Techow* og en „menig far“, hr. *L. Østergård*.

Indledningsvis blev det fastslået, „hvor betydningsfuldt det er, at tillidsforholdet mellem hjem og skole er i orden“.

Med dette som udgangspunkt drøftedes derefter i de to indlæg skolens målsætning.

Som hr. Østergård fremstillede det, må skolens mål være:

1. at give børnene sådanne kundskaber, at de kan klare sig i et dynamisk samfund under stadig forandring,
2. at udvikle børnenes personlighed, evner og anlæg, så de ikke alene i skoletiden får en harmonisk udvikling, men også som voksne fortsat kan forblive lykkelige og harmoniske mennesker i et konkurrencepræget samfund.

At det ikke var en tilfældighed, at hr. Østergård stillede kravet til skolens effektivitet først, ses af følgende bemærkning:

„Jeg tror, at mange moderne pædagoger lægger stor vægt på at udvikle børnenes personlighed og derved dyrker børnenes intellekt og mindre det kundskabsmæssige i en slags protest mod vort bestående samfunds krav om effektivitet i

enhver henseende. Disse pædagoger giver derfor de musiske fag en fremtrædende plads i undervisningen.“

Fru Techows svar hertil måtte blive:

„Børnene oplever, at alle skolens fag såvel musiske som faglige er et samlet organisk hele, hvori intet led kan undværes. Dette er særdeles vigtigt for, at børnene kan motiveres, d. v. s. få lyst til at arbejde med tingene. De skal opleve, at fagene kan bruges.“

Og videre:

„De produktive og musiske fag er en motive-rende og aktiviserende hjælp til at fremme ind-læringen af redskabsfagene.“

At der er muligheder for at tillemppe de to syns-punkter til hinanden, viser en af hr. Østergårds slutbemærkninger:

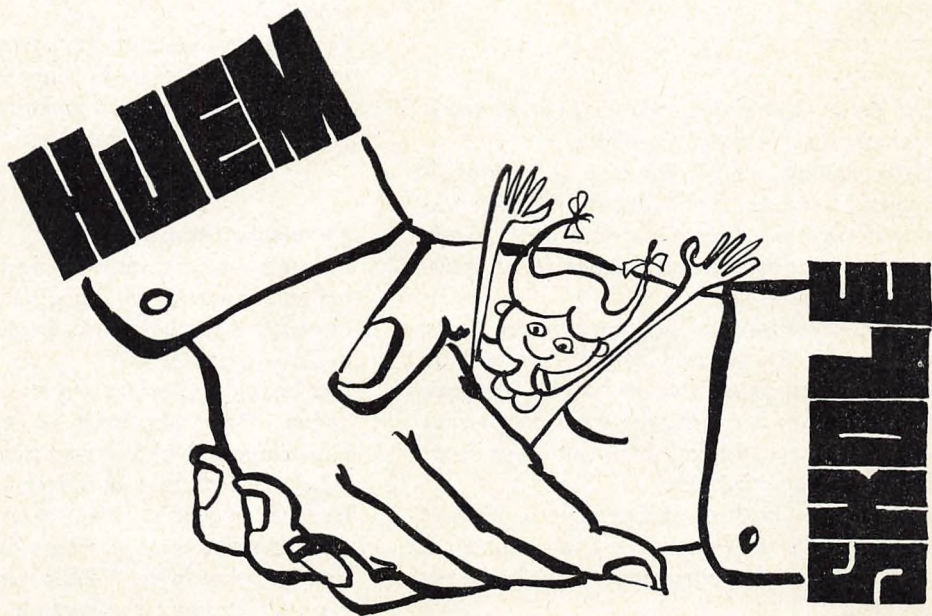
„Det ville være ønskeligt, om skolen kunne give vore børn sådanne faglige kundskaber og menne-skellige kvaliteter, at de kan gå ud i samfunds-og erhvervslivet og medvirke til at gøre vort komplicerede samfundssystem mere menneske-ligt.“

Forældre-kredsen drøftede derefter i små grup-per det fremlagte emne på ialt tre aftener. Emnet blev drøftet såvel teoretisk som ud fra de lokale forhold. En lang række spørgsmål blev formul-eret og stillet den 4. aften til et panel sammen-sat af skolens lærere og ledelse.

Skolenævnet kunne notere en ubetinget succes, dels ved den meget fine mødeprocent gennem

alle 4 aftener, men også ved, at de stillede spørgsmål gav nævnet indtryk af forældrekrede-ns holdning og interesse for videre debat om speciale-mner.

Et godt idégrundlag for det nye nævns videre arbejde for gennem oplysning og diskussion at fremme tillidsforholdet mellem hjem og skole.

Strukturudvalget - dets arbejde

Jesper Florander

Sammensætning

Skolekommissionen nedsatte strukturudvalget i dets nuværende *sammensætning* 19. juni 1967 med følgende antal medlemmer:

- 3 udpeget af skolekommissionen
 - 7 udpeget af skolenævnene
 - 2 udpeget af erhvervenes skoleudvalg
 - 10 udpeget af fælleslærerrådet
 rektor for pædagogiske forsøg
-
- 23 i alt

Det ses af denne sammensætning, at *forældrerepræsentationen* er meget solid.

Dette understreges yderligere af, at strukturudvalgets *formand* er formanden for skolekommissionen, og at skolekommissionen som *fast punkt* på sin dagsorden har meddelelser fra strukturudvalget.

Det ses yderligere, at sammensætningen peger mod, at der skal være mulighed for en virkelig *dialog mellem forældrene og lærerne*, idet hver af disse parter har så mange repræsentanter, at der kan blive en alsidig belysning af et emne ud fra forskellige synsvinkler.

Hovedtanken med strukturudvalget er altså at *gennemdrøfte skolens problemkreds gennem en dialog* mellem de parter, der står med ansvaret for skolen.

Formål

Hvordan skal denne dialog foregå?

Formålet er af skolekommissionen angivet således:

„Strukturudvalget vil have til opgave at drøfte pædagogiske nydannelser, at indstille til skolekommissionen om at gennemprøve nydannelser, at følge sådanne gennemprøvninger og at afgive rapport om udfaldet til skolekommissionen. Strukturudvalget skal således især interessere sig for principperne for pædagogisk udviklingsarbejde.“

Hermed fremhæves, at det er *principielle spørgsmål*, der skal tages op i dialogen. På denne baggrund er det naturligt, at strukturudvalgets *mødevirksomhed* normalt omfatter 4-6 møder årligt.

Forsøgs-udvalget

Det er klart, at strukturudvalgets drøftelser og beslutninger nemt vil kunne komme til at ligge ubenyttet hen, hvis man holder sig til dets mødeaktivitet.

Derfor er der til *gennemførelsen af de arbejdsopgaver*, som udspringer af strukturudvalgets indstillinger til skolekommissionen, nedsat et *sekretariat* for strukturudvalget, forsøgsudvalget. Dette er et *fagligt arbejdsorgan*, bestående af 6 pædagoger, nemlig: rektor for pædagogiske forsøg, 1 skoleleder, fælleslærerrådets formand, 2 konsulenter og 1 skolepsykolog.

og opgaver

Forsøgsudvalgets arbejdsopgaver

Forsøgsudvalget igangsætter og gennemfører *pædagogisk udviklingsarbejde og forskning* og rapporterer om arbejdet til strukturudvalget og skolekommissionen. Det holder *møde hver 14. dag*.

En udviklingslinje

Skolevæsenet har i mange år haft et strukturudvalg. Der kan ses en tydelig linje for arbejdet gennem de tre etaper, man har været igennem.

1. *etape* kom med skoleloven i 1958. Skolen ændrede herved struktur, og derfor nedsattes strukturudvalget for at give indhold til denne struktur. Det gav sig udslag i den nugældende undervisningsplan, som er håndrækningen til lærernes daglige arbejde under de givne bestemmelser.

2. *etape* kom, da man som følge af erfaringerne med den ændrede struktur ønskede at *gå videre* og altså ikke blot udbygge indholdet i de fastlagte rammer, men ændre rammerne og skabe et nyt skolebillede.

Man gik direkte ind i udviklingsarbejdet ved fra 1966 at drøfte *tilvalgsskolen*.

Dette resulterede i en *redegørelse* fra strukturudvalget i 1967 om indførelse af tilvalgsskole og et pædagogisk udviklingsarbejde i forbindelse hermed, som er i gang nu.

3. *etape* må da være det, som der må tages fat på nu, nemlig *fremtidens skole*.

Skoleloven af 1958 er i princippet allerede *forladt*, 70ernes skole bliver præget af tilvalgsskoletanken med sammenholdte klasser, undervisningsdifferentiering, frit valg og rådgivning. Der er ikke hverken grund eller tid til at diskutere disse principper og deres berettigelse, selv om en række detaljer skal gennemarbejdes i praksis. *70ernes skolebillede ligger fast*.

Men hvordan skal skolen være derefter? Hvordan vil følgerne af en hastigt ændret samfundsstruktur påvirke skolen, der er serviceorgan for samfundet? Hvor mange års skolegang skal vi have? Hvilke indlæringsmetoder og -midler skal der bruges? Hvilken skolestørrelse skal vi regne med? Hvad skal eleverne egentlig lære, for at de kan føle sig duelige i samfundet år 2000?

Det er påtrængende spørgsmål, som det ikke nytter at vente med at finde svar på. *Svarene skal findes nu* i dette tiår, hvis man vil gøre sig håb om at præge udviklingen senere.

Den vigtigste opgave

Her ligger så strukturudvalgets *vigtigste opgave*: at se fremad, at udstikke retningslinjer for det kommende, gerne og selvfølgelig som en udvikling af det bestående, men hele tiden med tanke for, at det bestående kan forældes, og at ændringer hører med i skolens normale udvikling. Det sidste møde i skoleåret 1969-70 afholdtes den 12. maj 1970.

Strukturudvalget

Her drøftedes et oplæg til debat om fremtidens skole. Man gik ud fra de tanker, der er fremsat dels i betænkningen „En kulturpolitisk redegørelse“ om uddannelse til et samfund i forandring – jfr. Kontaktbladet nr. 1, august 1969, s. 25-27, dels i planer for en ændret lærlingeuddannelse og et ændret gymnasium, dels de svenske planer om integration af de skoleformer, der ligger efter folkeskolen, dels danske sociologers betragtninger over uddannelsen og endelig en svensk konference om skolen år 2000.

Debatten viste tydeligt, at det i høj grad var rimeligt at fortsætte den, navnlig fordi hele *målsætningen* med skolens arbejde burde præciseres gennem en dialog med forældre, erhvervsfolk og lærere. Desuden var man klar over, at man måtte have meget belyst af *folk udefra*, f. eks. om den betydning, en ændret lærlingeuddannelse vil få for skolen. Og man var enige om, at denne debat måtte *fortsætte* i lang tid, således at man også kunne se udviklingen af tilvalgs-skolen i dette perspektiv.

Hidtidige arbejde

De *tidligere møder* i 1969–70 beskæftigede sig især med det nære, bl. a. en omfattende og meget oplysende debat om de „svage“ elevers stilling i skolen, der resulterede i en principbeslutning om størst mulig integration af disse elever i de almindelige klasser.

Kommende arbejde

Strukturudvalgets kommende arbejde.

Af det foregående fremgår, hvilken linje der er lagt op til.

Der kan derfor slutes med kort at nævne, at der er *to hovedområder* at tage fat på:

1. *Det igangværende* – at følge udformningen af tilvalgsskolen.
2. *Det kommende* – at drøfte fremtidens skole.

Køge

Vallø

Terslev - Enghavegård

• Hasler

• Bregentved

• Gisselsfeld

• Fakese

St. Heddinge

Ferier og fridage

ved Gladsaxe kommunes skoler

Juleferie: Onsdag den 23. december – fredag den 1. januar (begge dage incl.).

Fastelavn: Mandag den 22. februar.

Kongens fødselsdag: Torsdag den 11. marts.

Dronningens fødselsdag: Mandag den 29. marts (erstatningsdag for den 28. marts).

Påskeferie: Mandag den 5. april – mandag den 12. april (begge dage incl.).

St. Bededag: Fredag den 7. maj.

Kr. Himmelfartsdag: Torsdag den 20. maj.

Fridag: Fredag den 21. maj.

Pinseferie: Mandag den 31. maj.

Sommerferie: Mandag den 21. juni – fredag den 6. august (begge dage incl.).

Vedr. gymnasieskolerne: Fredag den 21. maj ændres til 13. april, ligesom sommerferien ikke kan forventes påbegyndt den 21. juni 1971, men først nogle dage senere.

